

2025

Vårbudget
Hjo kommun

Sammanfattning av kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att:

- angivna verksamhets- och finansiella mål ligger till grund för vårbudgeten för 2025.
- ekonomiska ramar fördelat på politikområdesnivå för 2025 fastställs enligt föreliggande förslag i vårbudget.
- investeringsbudgeten 2024 samt investeringsplan för perioden 2025–2031 fastställs enligt föreliggande förslag till vårbudget 2025 på sid 39.
- Skatteintäkternas storlek baseras på att nuvarande skattesats bibehålls, 22:00 per skattekrona.

Innehåll:

1.	Sammanfattning av kommunstyrelsens beslut 2023-06-05	2
2.	Organisation	5
2.1	Politisk organisation	6
2.2	Förvaltningsorganisation	7
3.	Planeringsprocessen	9
3.1	Plan för budget och budgetuppföljning	10
4.	Hjo kommuns vision och mål	13
4.1	Hjo kommuns vision	14
4.2	Hjo kommuns målmodell	15
4.3	Utvecklingsområden och prioriterade mål	16
5.	Arbetsgivarpolitik	21
6.	Förutsättningar inför årets budgetarbete	25
7.	Ställningstaganden och prioriteringar	31
7.1	Sammanställning av ramtilldelning	33
7.2	Särskilda uppdrag till förvaltningen	35
8.	Investeringsbudget - 8-årsplan 2024-2031	39
9.	Politikområden	49
9.1	Demokrati	50
9.2	Kommunledningskontoret	51
9.3	Plan och bygg	55
9.4	Barn och utbildning	56
9.5	Socialtjänst	60
9.6	Vård och omsorg	62
9.7	Kultur, turism och fritid	64
9.8	Teknisk service	65
9.9	Taxefinanserade verksamheter	67

2

Organisation

*Beskrivning av vår politiska organisation och
förvaltningsorganisation*

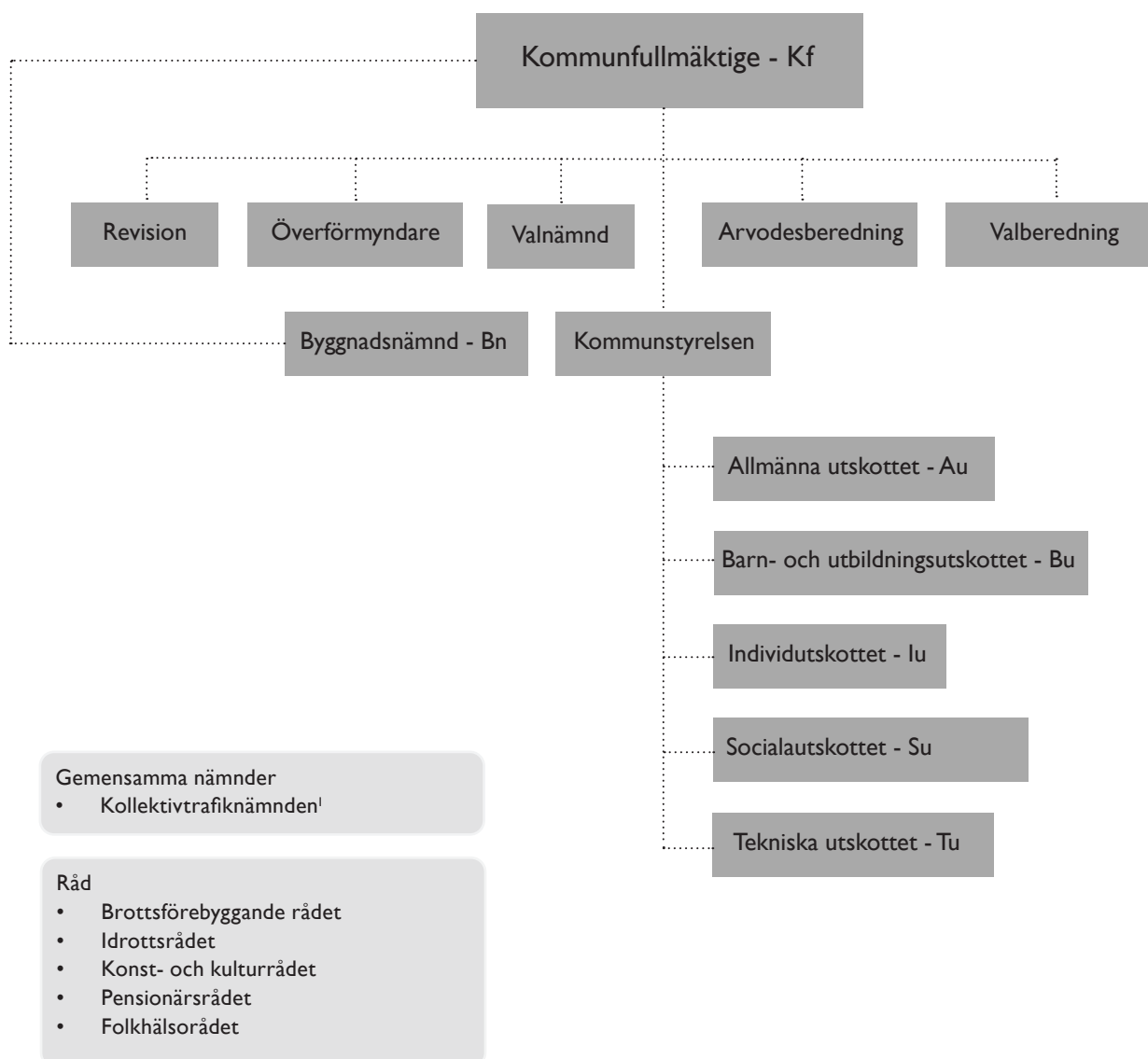
2.1 Vår politiska organisation

Den politiska organisationen i Hjo kommun består av kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Under kommunstyrelsen återfinns fem utskott som bereder ärenden. Det finns även en byggnadsnämnd som hanterar bygglov.

I Hjo kommuns organisation är all verksamhet samlad under kommunstyrelsen. Budgeten fördelas på politiskt intressanta områden s.k. politikområden oberoende av hur förvaltningen är organiserad. Politikområdena är; Demokrati, Kommunledningskontoret, Plan och bygg, Barn och utbildning, Socialtjänst, Vård och omsorg, Kultur, turism och fritid, Teknisk service och Finansförvaltning. (separat avsnitt om Vatten och avlopp, VA samt avfallshantering, AÖS).

På denna nivå beslutar kommunfullmäktige i juni (Vårbudget) om bl.a.;

- övergripande finansiella mål,
- justeringar i rullande investeringsplan på 5-år,
- ekonomiska ramar fördelat på politikområdesnivå

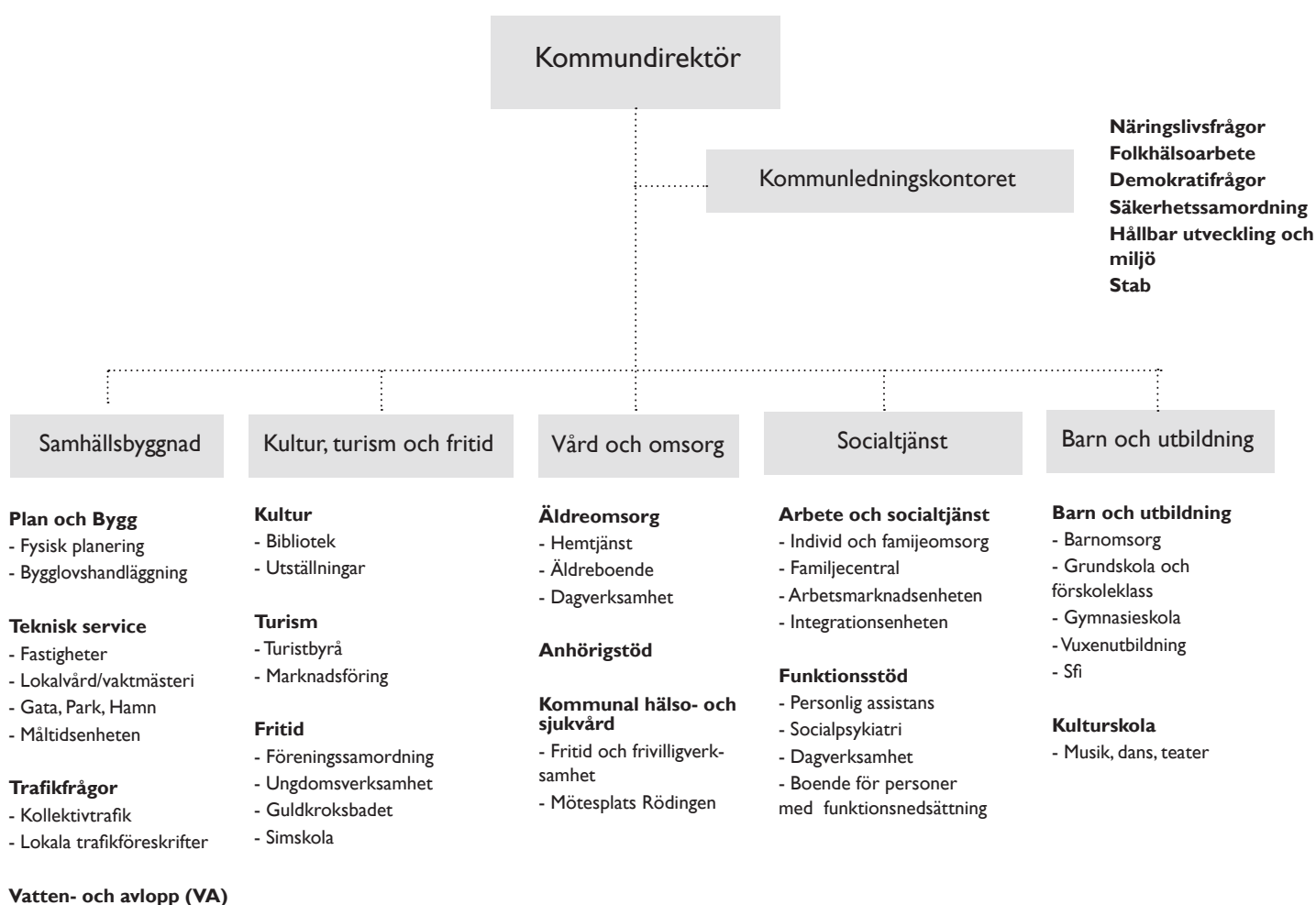
¹Ett samarbete mellan Hjo, Tibro och Karlsborg kommun.

2.2 Vår förvaltningsorganisation

Hjo kommun har koncentrerat det politiska ansvaret under kommunfullmäktige till en nämnd – kommunstyrelsen. Byggnadsnämnden är jävsnämnd och hanterar bygglov och enklare detaljplanefrågor. Under kommunstyrelsen finns fem utskott (se politisk organisation föregående sida). Alla ärenden som medför budgetpåverkan bereds i förvaltningen, informeras i verksamhetsutskottet och samverkas om behov föreligger i central samverkansgrupp. Ärendet går därefter via kommunstyrelsens allmänna utskott till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Hjo kommuns organisation består av en förvaltning – kommunstyrelsens förvaltning. Förvaltningen leds av kommundirektören. Förvaltningen består i sin tur av fem olika verksamhetsområden: Samhällsbyggnad; Vård och omsorg; Barn och utbildning; Arbete och socialtjänst samt Kultur, turism och fritid. Förvaltningen har även av en stab som fungerar som stöd och service för verksamheterna. I staben ingår ekonomi, personal, kansli, IT och kommunikation.

Det ekonomiska ansvaret fördelas på flera chefer i den samlade förvaltningsorganisationen. Denna decentralisering är ändamålsenlig, samtidigt som den förutsätter tydliga ansvarsnivåer, bra kommunikationsvägar och en ekonomisk medvetenhet.

3

Planeringsprocessen

I budgetprocessen samlas merparten av de förändringsarbeten som kräver politiska beslut.

3. Planeringsprocessen

I budgetprocessen samlas merparten av de förändringsarbeten som kräver politiska beslut. Skälen till detta är många, bland annat är det ett effektivt sätt då samordningen ger tidsvinster. Metoden skapar också delaktighet och helhetssyn. Vidare är förändringsbeslut ofta förknippat med prioriteringar som i många fall behöver värderas av olika aktörer utifrån olika perspektiv och inte minst helhetens sammantagna utmaningar. Denna samordnade budgetprocess samlar helhetens utmaningar och väger dessa mot varandra utifrån de ekonomiska resurser som finns tillgängliga. Tydliga spelregler och tidiga planeringsförutsättningar ger stabilitet och är en central framgångsfaktor i god ekonomisk hushållning.

En av Hjo kommuns framgångsfaktorer för att nå målet om god ekonomisk hushållning är en successiv utveckling av planeringsprocessen (budgetarbetet). Processen är uppdelad i vår och höst. Där vårprocessen syftar till att klargöra så mycket planeringsförutsättningar som möjligt för förvaltningen. Processen handlar i praktiken om att lyssna och kommunicera olika parter/verksamheters utmaningar inför kommande år och samtidigt skapa förståelse och ett gemensamt ansvar för helheten. Förutom att dialogerna i sig är viktiga, är det också viktigt att sända tydliga styrsignaler tidigt i processen.

I vårprocessen får kommunstyrelsen möjlighet att ge signaler om hur de ser på prioriteringar för olika politikområden och förvaltningen får möjlighet att skicka signaler om de långsiktiga behoven av resurser och verksamhetsprioriteringar.

Höstens process är sedan inriktad på verksamhetsplaneringen och eventuella förändringar som kan uppkomma i samband med regeringens budgetproposition och den skatteprognos som Sveriges kommuner och Regioner (SKR) gör i oktober.

3.1 Plan för budget och budgetuppföljning

Budgeten är integrerad med kommunens ekonomi- och verksamhetsplan. Kommunens budget är ett ekonomiskt handlingsprogram där olika mål och krav ställs mot varandra.

Grundläggande för en god ekonomisk hushållning är en ekonomi i balans och en välfungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet där varje generation bär sin kostnad. För att upprätthålla en god ekonomisk hushållning måste det för verksamheten finnas ett samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Planerings- och uppföljningsprocessen under året

Månad	Aktivitet	Innehåll
Februari	Preliminärt bokslut i KS.	Preliminärt bokslut för föregående år redovisas.
Mars	Redovisning bokslut i KS.	Övergripande redovisning i KS i mars
April	Budgetuppföljning nr 1 till KS.	Budgetuppföljning nr 1 med helårsprognos baseras på utfall t.o.m. mars.
	Boksluts- och budgetkonferens	Redovisning av bokslut för föregående år, uppföljning 1 och framtids-spaning
	Budgetdialog	Fördjupad dialog mellan budgetberedning och respektive verksamhetschef
	Budgetberedningar	2-3 budgetberedningssammanträde under apr-maj
	Årsredovisning till KF	Fullständig årsredovisning föredras och fastställs av KF
Maj	Budgetberedningar	2-3 Budgetberedningsmöten under april-maj
	Vårbudget bereds i Ks	Ekonomiska ramar, verksamhetsmål och finansiella mål samt 5-årsplan över investeringar bereds i Ks
Juni	Budgetuppföljning nr 2 till Ks	Budgetuppföljning med helårsprognos baseras på utfall t.o.m. maj
	Vårbudget fastställs i KF	Ekonomiska ramar, verksamhetsmål och finansiella mål samt 5-årsplan över investeringar fastställs.
September	Budgetkonferens	Uppdatering av förutsättningar efter att vårbudgeten antogs. Budgetuppföljning 2, Skatteprognos från augusti redovisas.
	Budgetdialog	
	Budgetberedningen följer upp informationen från budgetkonferensen genom fördjupad dialog med respektive verksamhetschef	
	Budgetberedningar	2-3 budgetberedningssammanträde under sep-okt
Oktober	Delårsbokslut 31/8 samt budgetuppföljning nr 3 i KS och KF.	Delårsbokslut inklusive budget- och målluppföljning. Redovisas inom ramen för ordinarie mötesplanering.
	Budget och verksamhetsplan i KS	Förslag till budget bereds i KS.
November	Budgetuppföljning nr 4 till Ks	Budgetuppföljning med helårsprognos baseras på utfall t.o.m. okt
	Budget och verksamhetsplan i KF	Budget och verksamhetsplan beslutas i KF.

4

Hjo kommuns vision och mål

Kommunfullmäktige styr den kommunala verksamheten genom den vision och tillhörande utvecklingsområden som finns antagna sedan 2013. Orden i vår visionsformulering "Tillsammans skapar vi framtidens Hjo" är utvalda eftersom budskapet i dem är centrala. Bakom varje ord finns en tanke

Ny visionsformulering och utvecklingsområden

På uppdrag av kommunfullmäktige har förvaltningen sett över kommunens vision med tillhörande utvecklingsområden. Uppdraget innebar att "Tillsammans-begreppet" och värdegrunden "Det goda mötet" även i fortsättningen skall vara grunden för kommunens styrning. Revideringen har genomförts med bred medborgardeltaktighet i både tätorten och ytterområdena.

Översynen innebar att kommunen bör ta hänsyn till att sedan visionen antogs 2013 har det skett stora förändringar i samhället. Både i stora globala frågor och i närområde där pågående förändringar med expansion och nyetableringar i Skaraborg, innebär nya möjligheter och krav på anpassning. Detta innebar att visionen i högre grad borde omfatta de gemensamma frågorna och möjligheterna i världen. En vision som speglar Hjo i kommunen, som en del av Skaraborg, Västra Götaland, Sverige och världen.

I oktober 2023 antog kommunfullmäktige en ny visionsformulering med tillhörande utvecklingsområden.

Visionsberättelse

Hjo växer och utvecklas tillsammans med vår omvärld. Genom goda möten samverkar vi och hittar vägar mot en hållbar framtid. Vi bevarar och värnar vår unika stadsmiljö, landsbygd och Vättern. Vi som bor, lever och verkar i Hjo möter framtiden med mod inför förändring och nya lösningar.

Visionen är en målbild och ett bra sätt att beskriva vår vision är att se den som ett verktyg. Visionen är dit vi strävar och utvecklingsområdena anger riktningen. Den nya visionen konkretiseras genom fyra utvecklingsområdena med tillhörande prioriterade mål.

Nya utvecklingsområden

De fyra nya utvecklingsområdena syftar till att spegla Hjos styrkor, möjligheter och utmaningar. Uppföljningen sker genom de prioriterade målen med tillhörande indikatorer. "Utveckling i samverkan" återspeglar vår metod för att nå en gynnsam utveckling – genom samverkan och det goda mötet. "Genom hela livet" samlar kommunens kärnuppdrag – med utbildning, stöd och omsorg genom hela livet. "En plats att välja" belyser att för att Hjo skall kunna utvecklas krävs att platsen är attraktiv att både bo på, verka i och att besöka. "Hållbar livskvalitet" innebär att om vi alla skall leva i Hjo, Skaraborg eller världen med livskvalitet behöver vi skapa gemensamma förutsättningar för ett hållbart samhälle – både socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

Som nämnts har mycket hänt i omvärlden sedan visionen antogs 2013. Arbetet med översynen av vision och utvecklingsområden har präglats av Agenda 2030 och de 17 globala målen. En gemensam global strävan mot ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Ett bra verktyg för att sätta olika mål och målkonflikter i relation till varandra samt att förstå den egna kommunens eller landets roll i den globala helheten. I vår närmaste omvärld har det även där skett förändringar där Skaraborg hamnat i fokus för vår tids utmaningar och möjligheter.

För Hjos del blir samverkan central för att både bidra till omställningen och ta del av möjligheterna den medför. Aktörerna i Hjo kan genom att våga satsa, prova, vara nyfiken och modiga ta del av Skaraborgs möjligheter och vara delaktiga i världens gemensamma utmaningar. Samverkan är central både inom kommunen och med våra omgivande aktörer.

Vision och utvecklingsområden:

Hjo Kommuns målmodell

Modellen syftar till att omsätta vision och tillhörande utvecklingsområden i praktisk handling i alla verksamheter. Kommunfullmäktige är högsta beslutande organ i kommunen och utser en kommunstyrelse som leder och samordnar verksamheten och verkställer uppdrag från kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har fem utskott som bereder ärenden innan de kommer till kommunstyrelsen. Det finns även en byggnadsnämnd som hanterar enklare planfrågor och bygglov.

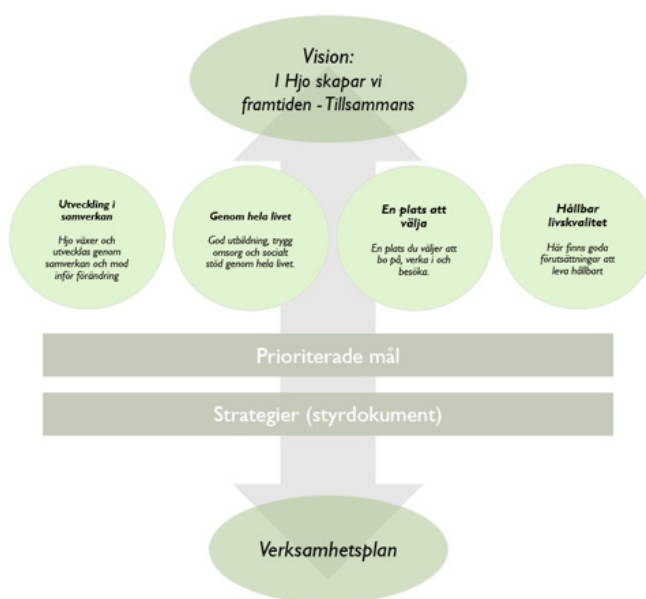
Kommunfullmäktige beslutar om ett antal prioriterade mål som ska vara styrande för nämndernas och förvaltningens arbete. De prioriterade målen är ett begränsat antal övergripande och långsiktiga mål som är nyckelfaktorer för arbetet med att uppnå visionen. Dessa prioriterade mål finns med i kommunfullmäktiges budget. Till målen finns indikatorer som ska ge signaler på om vi är på väg att nå visionens målbild inom respektive utvecklingsområde.

Vid måluppföljningen görs en sammantagen bedömning av mätbara indikatorer och icke mätbara resultat. Sammantaget ska nämnderna utifrån uppföljningen kunna redovisa för fullmäktige om verksamhetens arbete leder i riktning mot målen och om verksamhetens resultat är förenligt med god ekonomisk hushållning. Detta redovisas genom att ange en riktning för målet:

- Grön - utveckling i riktning mot måluppfyllelse
- Orange – otillräcklig progression, ej närmast sig måluppfyllelse
- Rött – utveckling går åt fel håll, minskad möjlighet till måluppfyllelse

Det finns också möjlighet för kommunstyrelsen och byggnadsnämnden att komplettera med uppdrag för att styra verksamheten. Kommunfullmäktige och nämnderna styr också verksamheten med hjälp av politiskt antagna strategier och planer.

I nästkommande avsnitt redovisas kommunfullmäktiges 14 prioriterade mål inom visionens respektive utvecklingsområde. 11 mål är verksamhetsmål och 3 är finansiella. Utöver detta har fullmäktige också genom ägardirektiv 3 mål som avser bolagen. Utifrån dessa mål, tillgängliga resurser och övrig styrning utarbetar förvaltningen en årlig verksamhetsplan där arbetet för att nå målen beskrivs och motiveras.

Vision och utvecklingsområden:

God ekonomisk hushållning och balanskrav

God ekonomisk hushållning bygger på långsiktigt tänkande och att varje generation som lever och verkar i Hjo står för de kostnader som de ger upphov till. I kommunlagen ställs krav på att kommunfullmäktige ska besluta om särskilda mål och riktlinjer för verksamheten och ekonomin som har betydelse för God ekonomisk hushållning.

Den kommunala verksamheten ska bedrivas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Detta är uttryckt i kommunallagen i form av det så kallade balanskravet. På lång sikt räcker det inte med ett nollresultat för att bevara kapaciteten. Det krävs ett årligt överskott för att finansiera investeringar och för att säkerställa att det egna kapitalet inte minskar i värde.

För Hjo kommun innebär God ekonomisk hushållning att resurserna i verksamheten ska användas till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. Visionens utvecklingsområden och kommunfullmäktiges prioriterade mål är styrande för all verksamhet och utveckling. De ekonomiska förutsättningarna i budgeten styr takten i vår strävan att uppfylla visionen.

Utvecklingsområde 1: Utveckling i samverkan

I Hjo är det enkelt, välkomnande och nära mellan människor. Här förenas landsbygdens kraft och stadens utbud genom goda möten och möjlighet till delaktighet. Det är enkelt att vara med och utveckla vår plats. Vi möter framtida utmaningar och möjligheter i samverkan med andra i Skaraborg och vår omvärld. Vi värnar om tilliten genom goda möten och vågar prova nytt för att utvecklas och förbättra Hjo.

Mål 1: Utveckling och framtidstro genom delaktighet

Utvecklingsområde 2: Genom hela livet

Tillsammans med föräldrar/vårdnadshavare stöttas varje barn och elev att utvecklas utifrån sina förutsättningar i en likvärdig skola. Alla elever lämnar skolan med goda kunskaper, god självkänsla och framtidstro. Vården och omsorgen är mänsklig, nära och trygg med fokus på dem vi är till för. Valfärdsteknik ger ökad självständighet och trygghet. I Hjo stärks varje individ på vägen till en egen försörjning och ett eget arbete eller studier. Hjo kommun samverkar med näringslivet, offentliga aktörer och det övriga samhället för att människor ska ha möjlighet att lära hela livet och hitta nya vägar.

Mål 2: Stöd, vård och omsorg möjliggör ett självständigt liv och en känsla av välbefinnande

Mål 3: Invånarna får stöd på vägen till hållbar egen försörjning

Mål 4: Barn och elever utvecklar goda kunskaper i en skola präglad av trygghet och arbetsro

Utvecklingsområde 3: En plats att välja

Vi stärker och bevarar den unika stadsmiljön, landsbygden och Vättern. Genom den lilla kommunens fördelar attraheras nya invånare, företag och besökare. Här finns gott om rekreationsområden, kulturupplevelser och aktiviteter för alla åldrar. Näringslivet bidrar till en levande stad och landsbygd och kommunen möjliggör etablering och expansion. Hjo är ett resmål året runt och besöksnäringen skapar upplevelser och arbetstillfällen.

Mål 5: En attraktiv boendemiljö som möter invånarnas behov

Mål 6: Hjo kommun bidrar till att besöksnäringen utvecklas hållbart med fokus på hela kommunen och besökare året om

Mål 7: Hjo kommun ska möjliggöra näringslivets etablering, expansion och utveckling

Mål 8: Ett rikt fritids- och kulturutbud för människor i alla åldrar

Utvecklingsområde 4: Hållbar livskvalitet

Tillsammans utvecklar vi ett samhälle där det är lätt att göra rätt. De lokala förutsättningarna för att leva ett klimatsmart liv stärks och bidrar till att Hjo blir en mer levande och trygg plats. Genom att fokusera på kreativitet, samarbete och resurseffektivitet kan kommun, näringsliv, föreningar och invånare samverka för att ta fram smarta lösningar och skapa förutsättning för en hållbar livskvalitet.

Mål 9: I Hjo är det enkelt att leva hållbart

Mål 10: Alla kommunala verksamheter arbetar för en gynnsam utveckling av miljö- och klimat

Mål 11: Vi värnar vår kultur- och livsmiljö

Finansiella
mål
+
Bolagens mål

Finansiella mål

För att skapa förutsättningar för att bedriva en verksamhet med hög och jämn kvalitet över tiden krävs en god och stabil ekonomi. För att uppnå detta har Hjo kommun formulerat nedanstående finansiella mål som anses återspegla god ekonomisk hushållning.

Mål 12: Årets resultat ska uppgå till lägst 14 mnkr, vilket motsvarar ett resultatmål om 2 %.

Mål 13: Investeringarna ska finansieras med egna medel under mandatperioden 2023–2026.

Mål 14: Soliditeten inklusive pensionsåtaganden ska årligen bibehållas eller förbättras.

Bolagens mål (fastställda i ägardirektiven)

Mål 15: Soliditeten i koncernen Hjo stadshus AB ska öka med minst 1 % per år från och med år 2015 och senast år 2025 uppgå till minst 25 %.

Mål 16: Soliditeten i AB Hjo Småindustrier ska uppgå till minst 30 %.

Mål 17: Taxor för elnät och fjärrvärme i Hjo Energi AB bör ligga under regiongenomsnittet.

5

Arbetsgivarpolitik

Personalen är den viktigaste resursen i kommunen. Cirka 70% av kommunens kostnader är personalrelaterade. Det är därför centralt att kommunen tar hand om sin personal och är en attraktiv arbetsgivare.

Arbetsgivarpolitik

Personalen är kommunens viktigaste resurs, cirka 70% av våra kostnader kan härledas till personalomkostnader. I nuläget har kommunen stora personalgrupper med rekryteringsutmaningar vilket understryker vikten av att vi tar väl hand om den kompetens som finns hos våra medarbetare samtidigt som vi bedriver ett proaktivt arbete för att bemanna våra verksamheter på bästa sätt.

Kompetensförsörjning och demografi

Samtidigt som befolkningen växer och behoven av välfärdstjänster ökar, uppnår många medarbetare pensionsålder de närmaste åren vilket medför en utmaning i att ha tillräckligt många medarbetare med rätt kompetens på rätt plats. Att lösa personalförsörjningen genom att ständigt nyrekrytera är inte längre en hållbar väg att gå då efterfrågan överstiger tillgången.

Majoriteten av kommunens befattningar är idag svårrekryterade, de mest påtalade bemanningsutmaningarna avser undersköterskor, vårdbiträden, sjuksköterskor, socionomer samt förskollärare och legitimerade lärare. Det råder också en stor brist på vikarier i Hjo liksom i övriga riket. Mönstret är inte utmärkande för Hjo kommun även om stadens geografiska förutsättningar, pendling till gymnasieskolor samt alternativa arbetsmarknader påverkar möjligheten att rekrytera.

I Hjo kommun är 808 anställda på tillsvidarejänster och utöver det finns det cirka 130 visstidsanställda. Av kommunens tillsvidareanställda fyller cirka 121 medarbetare 65 år de kommande fem åren varav 16 medarbetare är över 65 år. Arbetet med heltidsfrågan och effektiviseringar i bemanningsprocessen fortgår och andelen heltidsarbetande ökar svagt. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden bland kommunens tillsvidareanställda medarbetare uppgår till 94,5% vilket är en ökning med 4,5% sedan 2020. En utmaning framåt är att med bibehållen ekonomi och kvalitet i arbetet, samt en sund arbetstidsförläggning, fortsätta öka grundbemanningen för att minska andelen timanställda medarbetare.

Lösningen på rådande kompetensförsörjningsutmaning handlar om att öka attraktionskraften, minska rekryteringsbehovet och möta framtiden genom nya kreativa metoder. Olika arbetstidsmodeller och möjlighet till friskvård eller friskvårdbidrag är exempel på vad som erbjuds medarbetare i Hjo kommun samtidigt som fokus läggs på arbetsmiljö, trygghet, ett gott ledarskap och delaktighet. Om vi kan motivera våra medarbetare till att bli kvar i anställning en extra tid efter att medarbetaren har möjlighet att gå i pension liksom att få fler att arbeta heltid har detta en signifikant påverkan på den kommande personalomsättningen. Andra åtgärder som är viktiga är att vidta en positiv inställning till kompetensutveckling och omställning. Den effektivaste metoden för att minska personalomsättning är att motivera befintliga medarbetare till att stanna kvar i anställning liksom att bedriva ett proaktivt arbete med friskfaktorer för att förebygga sjukfrånvaro och minska behovet av vikarier. Forskning visar också att medarbetare som trivs och känner en känsla av sammanhang hos sin arbetsgivare är mindre benägna att byta jobb.

Kommunen arbetar ständigt med att se över nya digitala lösningar som kan underlätta i våra verksamheter och säkerställa att medarbetarnas kompetens kan tillvaratas bättre. I förlängningen kan ny teknik och digitalisering innebära att rekryteringsbehoven till välfärden minskar. Andra fördelar är en större tillgänglighet och att invånarna kan bli mer självständiga i sin vardag.

Arbetsmiljö och hälsa

För att kunna ge god service av hög kvalitet till medborgarna och besökare behöver vi kompetent personal som trivs med sitt arbete och mår bra. Att sätta det systematiska arbetsmiljöarbetet högt upp på agendan är därav en viktig åtgärd.

Bra arbetsmiljö och balans mellan arbete och fritid är också en avgörande faktor i valet av arbetsgivare. För att skapa friska, hållbara och attraktiva arbetsplatser är det viktigt att arbeta med friskfaktorer. Närvarande ledarskap, bra kommunikation och delaktighet – det är några av de friskfaktorer som får människor att må bra på jobbet.

Långtidssjukfrånvaron har i kommunen tidigare varit mycket låg medan korttidsfrånvaron varit högre. Att snabbt upptäcka de som är i riskgruppen för ohälsa och att tidigt skapa förutsättningar för medarbetaren att vara närvarande på arbetsplatsen är avgörande för att minska sjukfrånvaron. Det förebyggande arbetet är därför prioriterat.

Verksamhetsspecifika insatser för olika verksamheter och yrkesgrupper, uppföljning och tydliggörande av sjukfrånvarokostnader samt ledarskap och chefs förutsättningar att arbeta med arbetsmiljön har stor betydelse för det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Chefen ska löpande kartlägga, förbättra och utvärdera arbetsmiljön i samverkan med medarbetare och skyddsombud.

Det riktade samarbetet med Närhälsan, Försäkringskassan och kommunens folkhälsastrateg, ett koncept som är unikt för Hjo kommun, pågår löpande och har visat sig vara ett framgångsrikt koncept för att angripa hela sjukskrivningsprocessen.

Lönebildning

SKR förhandlade under våren om huvudöverenskommelser med Kommunal, Vårdförbundet, Sveriges Lärare, Allmän Kommunal Verksamhet och Akademiker Alliansen. Samtliga nya avtal är ettårsavtal förutom Akademiker Alliansen som löper tillsvidare. Detta innebär att vi har ett nytt avtalsår 2025. Förutsättningarna för förhandlingarna är utifrån arbetskraftsbristen samt kommuner och regioners tuffa ekonomiska läge utmanande. De försenade avtalen medför att ny lön kommer att betalas ut med junilönen 2024. Vårdförbundets avtal är fortfarande under förhandling.

Lönerevision 2024 föregicks av en grundlig löneanalys där lönespridning, löneutveckling, lönenivåer och särskilt konkurrensutsatta grupper kartlagts. Inom många svårrekryterade befattningar är Hjo kommuns löneläge lågt i förhållande till övriga Skaraborg. Detta gäller t.ex. sjuksköterskor, undersköterskor, vårdbiträden, lärare, förskollärare och barnskötare men också flertalet chefsbefattningar.

Jämställdhet och mångfald

Tillgänglighet, mångfald och jämställdhet är viktiga frågor både i den dagliga verksamheten och när vi planerar för framtiden. Inga former av trakasserier eller kränkande behandling accepteras, oavsett orsaken till dess uppkomst. Exempel på pågående åtgärder är särskilt riktade APT, heltid som norm, jämställd rekrytering men också ett löpande arbete med attityder och värderingar för att medvetandegöra kommunens medarbetare om den egna rollens betydelse för möjligheten att främja eller hindra likabehandling på arbetsplatsen

Kunskap och delaktighet

Det kommunala uppdraget utförs av våra medarbetare dygnet runt under årets alla dagar. Det är ytterst viktigt att lyssna på kloka idéer och inspel och att dessa tas till vara för att vi hela tiden ska kunna bli bättre och effektivare. Bättre som arbetsgivare men också bättre på att planera och utföra de kommunala uppdragen och göra rätt insats vid rätt tillfälle. För att våra medarbetare ska känna sig delaktiga och få en känsla av sammanhang krävs kunskap och ökad förståelse för kommunens förutsättningar, uppdrag, samlade resurser och ekonomiska situation. Med den insikten får alla större möjlighet att bidra med alternativa arbetssätt, förbättringar och smarta lösningar.

Ekonomiska beslut i budget 2025 kopplat till arbetsgivarpolitiken.

Vartdera politikområde har fått en ramförstärkning med 3,5 procent av 2024 års budgeterade löner (inkl PO-pålägg), vilket summerar till ca 18 mnkr.

Under 2025 finns också avsatt 600 tkr i investeringsbudgeten riktat mot arbetsmiljöförbättrande insatser som uppkommer i samband med kommunens årliga skyddsronder. Beslut om fördelning av resursen tas av kommundirektör efter beredning i kommunledningsgruppen.

A red wooden door with a brick archway and a plaque on a brick wall. The door has six vertical panels. The plaque is yellow and contains text in Swedish. The wall is made of red bricks. There is a small metal padlock on the right side of the door.

Följande företag & personer har
stöttat renoveringen av
Grebbans kvarn

LIONS
Fridene Snickeri
Naturskyddsföreningen
Kjell Gustafsson
Hjo Energi AB
Sportfiskeklubben

6

Förutsättningar inför årets
budgetarbete

Förutsättningar inför årets budgetarbete

Hjo kommun utgår, i likhet med de allra flesta svenska kommuner, från de prognoser som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tar fram. Nedan följer en beskrivning av förutsättningarna som SKR lämnar i sitt cirkulär 24:27 från april 2024 .

År 2025 ger uppgång i ekonomin

Efter två tuffa år 2023 och 2024 väntas en uppgång i ekonomin för nästa år. Inflationen har vänt nedåt och en återhämtning under 2024 ser ut att få genomslag. I takt med att inflationen går ner blir den ekonomisk politik mindre stram. Ränteläget väntas gå ner under 2024 samt ytterligare sänkningar under 2025.

Kostnader för pensioner ökade kraftigt under både 2023 och 2024 och för 2025 väntas de minska kraftigt. Förklaringen ligger till största del i den höga inflationen som med eftersläpning får avgörande effekt för pensionskostnader. Bedömningen av en större nedgång i inflationen ger lägre pensionskostnader för 2025 – 2027.

Mindre åtstramande ekonomisk politik bidrar till återhämtning i ekonomin under senare delen av 2024 i takt med att den förda politiken successivt får genomslag i ekonomin. Återhämtningen kommer i första hand från den inhemska

ekonomin i år. Hushållen ökar sin konsumtion i takt med att deras realinkomster återigen ökar men dämpas i år av fortsatt höga ränteutgifter, anpassning till varaktigt högre prisnivå i ekonomin och en osäkerhet kring den globala geopolitiska utvecklingen. Samtidigt förblir den globala tillväxten svag i år men den förbättras nästa år vilket leder till att svensk export då får mer fart. BNP-tillväxten blir således svag i år men tydligt högre 2025.

Den svaga efterfrågan i ekonomin leder till att antalet sysselsatta, och även antalet arbetade timmar, fortsätter att minska i år. Andelen arbetslösa ökar till 8,5 procent för helåret 2024, en ökning med nästan en procentenhet från 2023. Återhämtningen i ekonomin leder dock till att både sysselsättning och arbetade timmar ökar igen 2025. Sammantaget leder detta till att lönesumman ökar svagt i år medan den stiger klart snabbare 2025.

Inflationen har under en period präglats samhällsekonomin, både i Sverige och globalt, med åtstramande penningpolitik och försiktig finanspolitik som följd. I takt med att inflationen kommer ned blir den ekonomiska politiken mindre stram, bland annat genom sänkta styrräntor och mer expansiv finanspolitik. SKR räknar med att centralbankerna i USA, eurozonen och Sverige kommer att leverera sina första räntesänkningar till sommaren i år, samt att ytterligare sänkningar väntar 2025.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inget annat anges

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	0,0	0,6	2,8	2,4	1,8
Arbetade timmar	1,8	-0,6	1,5	1,5	1,0
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,6	8,5	8,6	8,1	7,8
Befolkning, 15–74 år	0,6	0,4	0,6	0,5	0,4
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	5,3	3,2	5,0	5,1	4,3
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,3	3,3	3,1	3,3	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	3,8	3,5	3,3	3,3
Inflation, KPIF	6,0	1,7	1,6	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,5	2,6	0,4	1,7	2,1
Styrränta, värde vid årets slut, procent	4,00	3,00	2,25	2,25	2,30

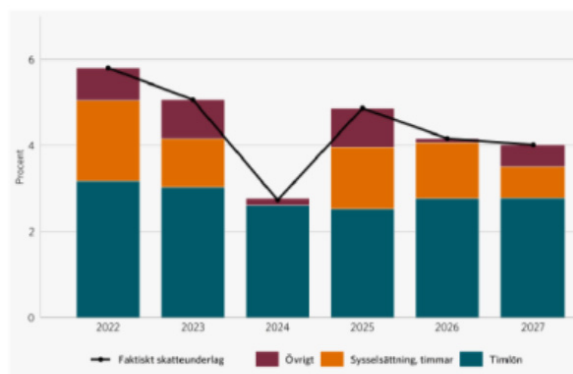
Anm. BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade värden i volym. Arbetslöshet och befolkning avser 15–74 år enligt Arbetskraftsundersökningarna. Timlön enligt Nationalräkenskaperna avser anställdas timmar.

Skatteunderlaget

Prognosen för 2023 gällande skatteunderlaget är just en prognos tills det första preliminära utfallet kommer, normalt i juni 2024. Att sysselsättningen började minska under hösten gör att lönesummans ökning avtar i slutet av 2023. Trots det steg lönesumman oväntat snabbt, snabbare än ett tioårigt historiskt genomsnitt. Andra faktorer som då lyfte skatteunderlaget var helårseffekten av de garantipensioner som höjdes året innan (2022) samt den höjning av pensionerna som följde med den stora ökningen av prisbasbeloppet. Sammantaget beräknas skatteunderlaget öka med 5,1 procent 2023, vilket är högre än det historiska genomsnittet enligt SKRs prognos.

En ovanligt stark ökning av pensionerna 2023–2024 följer av stora uppgångar för prisbasbeloppet dessa år. Trots detta ökar skatteunderlaget 2024 sammantaget mycket svagt. Lönesummans ökning i år är 1 procentenhet lägre än ett tioårigt genomsnitt. Uppräkning av vissa skatteskalor och förstärkning av det förhöjda grundavdraget inverkar samtidigt negativt på skatteunderlaget 2024.

Nästa år stärks konjunkturen och sysselsättningen stiger. Det nominella skatteunderlaget växer då nästan i linje med det historiska genomsnittet. Det reala skatteunderlaget minskar 2023 och 2024, för att sedan vända uppåt igen.

Källa: Skatteverket och SKR.

För Hjo kommuns del innebär SKR:s prognos en ökning av skatter och generella statsbidrag med totalt ca 33 mnkr jämfört med de intäkter som budgeterats för 2024. Intäkterna baseras på ett prognostiserat invånarantal om 9 300 invånare per den 1 november 2024.

	Budget 2024	Prognos 2024	Utrymme 2025 vs 2024
Skatteintäkter	489 489	509 569	20 080
Inkomstutjämningsbidrag	129 669	137 984	8 315
Kostnadsutjämningsbidrag	-1 351	3 869	5 220
Regleringsbidrag	28 524	22 198	-6 326
Avgift Lss-utjämningsbidrag	-8 035	-7 477	558
Fastighetsavgift	24 353	29 698	5 345
Summa skatter och statsbidrag	662 649	695 841	33 192

Ökningen utgörs framför allt av ca 20 mnkr i skatteintäkter vilket motsvarar ca 4,1% av Hjo kommuns budgeterade skatteintäkter för 2024. Utöver detta ökar fastighetsavgiften med ca 5,3 mnkr.

I utjämningsystemen ser vi en relativt kraftig "förbättring" i kostnadsutjämningsystemet med 5,2 mnkr och även i inkomstutjämningsbidraget med 8,3 mnkr, LSS-utjämningsbidraget minskar med 0,6 mnkr.

Intäkterna för Hjo kommun ser ut att öka relativt mycket inför 2025. Då inflationen nu vänt ner och även räntenivån går ner ger det nu en lättad i ekonomin utrymme att höja kommunens resultat.

Befolkningsutveckling

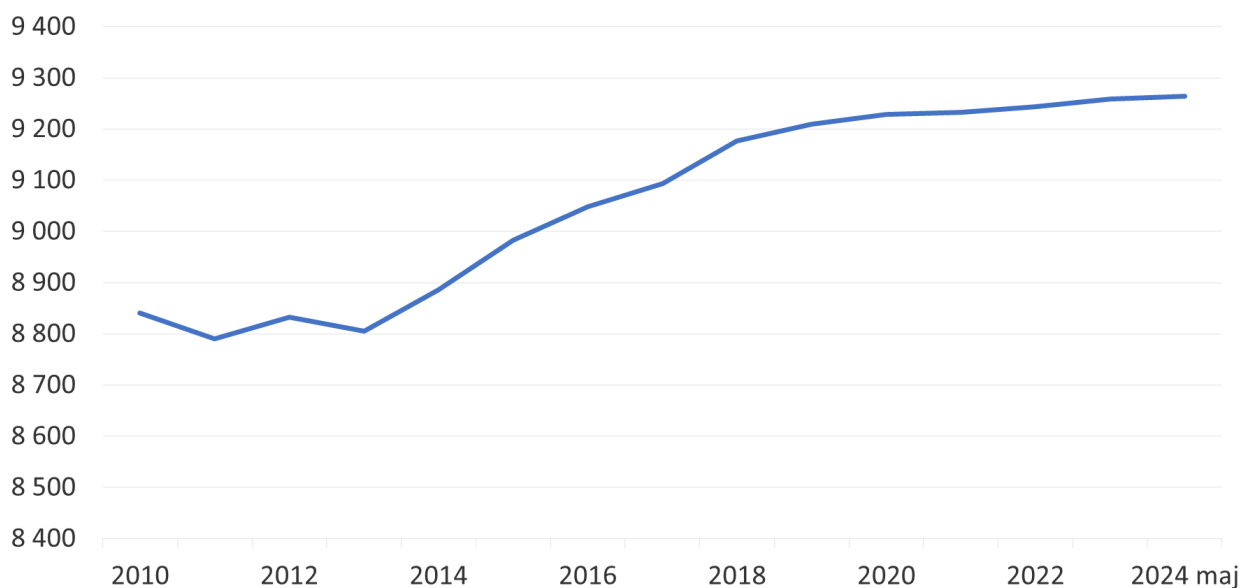
Efter en period (2014 - 2020) med relativt stor befolkningsökning i Hjo har ökningen under de tre senaste åren 2021 - 2023 varit blygsam med endast +4 +10 och för 2023 + 15 fler invånare. Antalet invånare uppgick den 1 januari 2024 till 9 258. Inledningen på 2024 har inletts svagt med lite uppgång för att i maj åter minska något. Antalet invånare i slutet av maj är 9 264, dvs en liten ökning med 6 personer.

Som i de flesta svenska kommunerna råder det bostadsbrist i kommunen och omsättningen av småhus och lägenheter är liten. Samtidigt är många relativt stora industrietableringar på gång i Skaraborg, bland annat har AB Volvo fattat beslut om att bygga en battericellsfabrik i Mariestad.

Trots att det för närvarande är låg efterfrågan på villatomter har dock Hjo kommun beredskap för inflyttning. Det finns 17 byggklara tomter på Hjo Söder 6:1, beläget norr om den nya Estrid Ericssonskolan. Totalt finns i dagsläget detaljplaner som möjliggör ca 300 bostäder i Hjo tätort.

Budgeten för 2024 bygger på att befolkningsökningen håller i sig. Det är dock har ökningen varit svagare varför budget 2025 är budget bygger på att invånarantalet per den 1 november 2024 uppgår till 9 300.

Antal invånare - utveckling sedan 2010

.....

7

Ställningstagande och prioriteringar

7. Ställningstaganden och prioriteringar

Allians för Hjo har en ambition att så tidigt som möjligt ge förvaltningen goda planeringsförutsättningar inför kommande år. Vi bygger som alltid vår budgeten på prognoser och väljer vår vana trogen att inte räkna med några glädjekalkyler utan snarare vara aningen återhållsamma i de besked vi ger på våren.

I skrivande stund, våren 2024, ser läget tufft ut för kommunens ekonomi innevarande år. Vi har en prognos om ett befarat underskott om cirka nio miljoner kronor. Detta är en stor utmaning för oss. Vi vet att en stor del av underskottet härrör sig till det kraftigt ökande antal placeringar av barn och unga som vi tvingats göra. Placeringar som är otroligt kostsamma beroende på stor komplexitet. Vi är övertygade om att dessa skulle kunna undvikas om Västragötalandsregionen tagit sitt ansvar och erbjudit adekvat psykiatrisk vård i tid. Nu får förvaltningen i stället ett uppdrag att titta på lösningar på hur vi på hemmaplan kan ta vårt ansvar för en del av dessa invånare. Driften inom BU och KLK visar också på underskott och ett skarpt uppdrag ligger nu på förvaltningen att arbeta hårt under 2024 med att komma i ekonomisk balans.

Glädjande nog ser 2025 lite ljusare ut. Den senaste skatteprognosen gav ganska lite nya pengar men den preliminära, mycket försiktiga och pessimistiskt bedömda prognosen på minskade pensionskostnader 2025 visar på ytterligare 16 miljoner att fördela i budgetarbetet. Välkommet tillskott och förhoppningsvis kommer den slutliga avräkningen att visa mer men tills dess råder stor försiktighet!

Som grund i budgeten är medel avsatta till löneuppräkningsökning av kostnader och kapitaltjänstkostnader. Därefter har vi prioriterat de så kallade "hygienfaktorerna" dvs fler barn i grundskolan = mer resurser osv. För att säkra detaljplane- och ÖP-arbetet har dessutom de 700' som avsattes 2024 lyfts vidare in i 2025.

Förvaltningen har i budgetprocessen tagit stort ansvar och de äskanden som inkommit är relevanta och inte utökningar eller höjda ambitionsnivåer utan till stor del kostnader som är oundvikliga och nödvändiga därför är i princip alla äskande bifallna.

Vi baserar budgeten på 9300 invånare vilket kan anses aningen defensivt men troligen ganska realistiskt trots allt och eftersom en balanserad ekonomisk framfart är ytterst viktig för att säkra framtiden har vi höjt upp resultatet till 14 miljoner kronor, vilket är den nivå vår kommun bör ha.

Förvaltningen arbetar innevarande år med en rad uppdrag och dessa kommer att vara underlag för det fortsatta budgetarbetet i höst. Hur och i vilken omfattning vi använder kommunens lokaler och hur vi har en god framförhållning och planering av verksamhetsfastigheter är ett sådant uppdrag som kommer vara avgörande i de fortsatta diskussionerna kring den 8-åriga investeringsplanen.

Det är i Skaraborg det händer nu och framöver! Hjo är en viktig och stark pusselbit inte minst då det kommer till att kunna attrahera människor som vill leva, verka och bo på en unik plats. Vi ska vara beredda och rustade på alla vis och hårt arbete pågår för vi utvecklar framtidens Hjo tillsammans!

Catrin Hulmarker (m)
Kommunalråd

7.1 Sammanställning av ramtilldelning

Härledning av driftbudget 2025 fördelat på politikområde (tkr)

Politikområde	Budget 2024	Generell ramtilldelning lön och po 3,5 %	Minskning PO-pålägg	Index Övr kostnader 2,4%	Tillkommande Kapitaltjänst	Avgående kapitaltjänst (avskrivn)	Återföringar	Tilldelningar	Omdisponering	Effektivisering och besparing	Budget 2025
Demokrati	7 665	193	-204	53	0	0	0	0	0	0	7 702
Kommunledning	58 217	1 208	-1 134	697	0	0	0	3 113	0	0	62 101
Plan och bygg	6 067	205	-189	52	0	0	-700	700	0	0	6 135
Kultur/turism/fritid	26 655	474	-362	277	158	-210	0	335	-480	0	26 848
Barn och utbildning	288 033	6 929	-5 924	3 016	0	-200	0	3 430	480	0	295 764
Socialtjänst	92 751	2 780	-2 592	931	0	0	0	5 000	0	0	98 870
Vård och omsorg	165 120	5 690	-5 108	513	0	0	0	310	0	0	166 525
Teknisk service	25 168	737	-631	334	1 821	-300	0	286	0	0	27 416
Summa	669 676	18 217	-16 143	5 873	1 979	-710	-700	13 174	0	0	691 365
Finansförvaltningen	-12 627	0	0	0	-658	161	0	0	0	0	-13 124
varav intern ränta fin.förv. Budgeterad intäkt PO-pålägg mm	-12 627				-658	161	0	0	0	0	-13 124
Verksamhetens nettokostnad	657 049	18 217	-16 143	5 873	1 321	-549	-700	13 174	0	0	678 241

Budget

Planeringen utgår från politikområdenas budgetramar under innevarande år (2024) och förutsätter en budget i balans.

Generell tilldelning löner och PO

I kolumn 2 "Generell ramtilldelning" med personalkostnader som bas tilldelas respektive politikområde ett belopp som motsvarar 3,5 % av politikområdets budgeterade personalkostnader.

Minskning PO-pålägg

Preliminärt PO-pålägg för 2025 är lägre än 2024 för både kommuner och regioner. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna samt avtalsförsäkringarna är preliminärt oförändrade, det vill säga 31,42 procent respektive 0,20 procent.

Anledningen till att PO-pålägg beräknas bli lägre än 2024 beror till stor del på den prognosticerade fortsatta nedgången i KPI-inflationen. Detta innebär en mindre ökning av prisbasbeloppet för 2025, vilket påverkar pensionskostnaderna och för Hjo kommuns del innebär en preliminär minskning av PO med ca 16 mnkr.

Index Övriga kostnader

I kolumn 3 tilldelas respektive politikområde en kompensation för prishöjningar som motsvarar 2,4 % av övriga kostnader utöver den generella ramtilldelningen. Vad gäller intern prissättning kompenseras köpande verksamhet med ovanstående nivåer (3,5 % resp. 2,4 %) gentemot säljaren. Förändringar i efterfrågan av interna tjänster hanteras dock inte i kommunstyrelsens fördelningspolitik, men ingår i budgetarbetet och kan bli föremål för översyn under höstens budgetarbete/verksamhetsplanering. Exempel; Om en skola vill köpa mer städtimmar sker den finansieringen inom beslutad ram. Om skolan istället vill köpa färre städtimmar måste säljande enhet anpassa sin organisation för detta.

Tillkommande och avgående kapitaltjänst

I samband med att större investeringar tas i bruk och/eller faller ifrån, sker också en förändring av politikområdets ram för avskrivningar och ränta. Grundregeln är att ramtilldelning sker året efter investeringsåret. Vid större investeringar och då en investering tas i bruk under året sker dock ibland tilldelning för del av år. I kapitaltjänstkostnader ingår en intern ränta på 2,50 %. För den avgiftsfinansierade verksamheten såsom Vatten och Avlopp omräknas räntenivån sedan till delårsbokslutet respektive årsbokslutet till kommunens verkliga genomsnittliga räntesats för året.

Se respektive politikområde samt härledningstabell för de investeringar som föranlett ramjustering i 2025 års vårbudget.

Återföringar, tilldelningar och omdisponeringar

Beskrivning av tilldelningar enligt ovan återfinns under respektive politikområde på sidorna 50-66.

7.2 Särskilda uppdrag till förvaltningen

Utöver kommunfullmäktiges prioriterade mål samt de ekonomiska prioriteringarna på föregående sidor ger Kommunstyrelsen förvaltningen nedanstående särskilda uppdrag. Uppdragen är indelade i två kategorier och inleds med ett antal specifika uppdrag som ges i denna budget eller som getts tidigare men ännu inte avrapporterats. Kategori 2 utgörs av uppdrag som ska genomsyra hela kommunens verksamheter.

Specifika uppdrag

Uppdrag med anledning av negativ prognos för 2024

Förvaltningen får i uppdrag att:

- iaktta strikt återhållsamhet för att minska kostnader i hela förvaltningen.
- skyndsamt arbeta med sk hemmaplanslösningar för att minska placeringskostnader inom Socialtjänsten
- vara mycket restriktiva i samband med anställningar. Alla anställningar ska lyftas för beslut av närmaste chef.
- göra en genomlysning av planen för investeringar innevarande år
- ta fram en åtgärdsplan med syfte att minimera underskottet under 2024.

Kunskap, delaktighet, innovation

Förvaltningen får i uppdrag att fortsätta arbetet med att:

- öka kunskapsnivån kring ekonomi, resurser och förutsättningar.
- säkerställa att idéer och förslag från alla nivåer tas till vara i det dagliga arbetet
- att man arbetar vidare med att skapa en tillåtande miljö där man vågar prova och där det också är tillåtet att misslyckas ibland.

Planberedskap bostäder

I Skaraborg har vi satt ett gemensamt mål om en gemensam arbetsmarknadsregion mellan Väner och Vättern. År 2030 ska vi vara 300 000 invånare och vårt område ska vara och uppfattas som attraktivt, robust och kompetensförsörjt. Ska detta lyckas måste vi alla hjälpas åt. För Hjo kommuns del är det viktigt att vi har god planberedskap vad gäller bostäder i hela vårt geografiska ansvarsområde. Planerna ska vara utformade så att det finns möjlighet till olika upplåtelseformer och områden anpassade för storlekar på tomter - allt från större till ytor för sk. "tiny houses", byggnation med extra hänsyn till klimatpåverkan, miljö, natur och hållbart liv. Områden med olika inriktning men med stor hänsyn till Hjo och dess skala och tradition.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- tänka brett och diversifierat under det fortsatta arbetet med att ta fram planer för bostadsbyggnation i hela kommunen.

Planberedskap näringsliv

I Skaraborg har vi satt ett gemensamt mål om en gemensam arbetsmarknadsregion mellan Väner och Vättern. År 2030 ska vi vara 300 000 invånare och vårt område ska vara och uppfattas som attraktivt, robust och kompetensförsörjt. Ska detta lyckas måste vi alla hjälpas åt. För Hjo kommuns del är det viktigt att vi har god planberedskap för näringslivets olika behov i vårt geografiska ansvarsområde.

Förvaltningen får i uppdrag att säkerställa att:

- det finns planberedskap för industrimark för tyngre industri i första hand på det Norra industriområdet i centrala Hjo.
- det finns planberedskap för lättare industri och verksamhetslokaler på områden utmed större väg (195) och på andra byggbara områden som lämpar sig för ändamålet.

Översyn externa hyresintäkter

Vi står inför en hel del utmaningar och ekonomin är en av dem. Därför är det ytterst viktigt att vi säkerställer att de inkomster vi kan påverka ligger på rätt nivå. Som kommunal hyresvärd är det också av yttersta vikt att hyresnivåerna ligger i paritet med resten av lokalsamhällets. Avtalen ska också vara uppdaterade och relevanta för att det inte ska uppfattas som att kommunen som aktör snedvrider konkurrensen.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- Göra en översyn av kommunens externa hyresintäkter och säkerställa att avtal är uppdaterade och hyror ligger i nivå med övriga samhället.

Översyn lokaler

Hjo kommun äger och förvaltar ett stort antal fastigheter med lokaler speciellt anpassade för den verksamhet vi bedriver, allt från skol- och omsorgslokaler till idrottshallar m.m. Mycket av verksamheten bedrivs inte dygnet om årets alla dagar utan många lokaler står tomma stora delar av tiden. Detta förhållningsätt är inte, ur flera perspektiv (ekonomiskt, etiskt, miljö- och klimatomässigt) långsiktigt hållbart. Vi kommer inte kunna bygga eller förhyra lokaler till allt utan behöver bli duktiga på att samutnyttja redan befintliga ytor i mycket större omfattning än vi gör idag.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- Göra en översyn av kommunens lokaler i mening att säkerställa att vi nyttjar lokalerna ultimata över tid och att vi har beredskap för kommande behov.

Utöver ovanstående specifika uppdrag ges också förvaltningen nedanstående generella uppdrag som ska präglade den dagliga verksamheten

Generella uppdrag

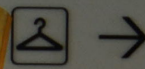
• Kunskap och delaktighet

Det kommunala uppdraget utförs av våra medarbetare dygnet runt under årets alla dagar. Det är ytterst viktigt att kloka idéer och inspel lyssnas på och förvaltas för att vi hela tiden ska kunna bli bättre och effektivare. Bättre som arbetsgivare men också bättre på att planera och utföra de kommunala uppdragen. Rätt insats vid rätt tillfälle.

För att man som medarbetare ska känna sig delaktig och få en känsla av sammanhang krävs kunskap om och ökad förståelse för kommunens förutsättningar, uppdrag, samlade resurser och ekonomiska situation. Med den insikten har man större möjlighet att bidra med alternativa arbetssätt, förbättringar och smarta, lösningar. Ska man våga prova nya lösningar måste man också vara beredd på att misslyckas ibland.

Förvaltningen får i uppdrag att fortsätta arbetet med att öka kunskapsnivån kring ekonomi, resurser och förutsättningar. Förvaltningen får också i uppdrag att säkerställa att idéer och förslag från alla nivåer tas till vara i det dagliga arbetet och att man arbetar vidare med en tillåtande miljö där man vågar prova och testa och där det också är tillåtet att misslyckas ibland.

KAPPRUM

TOALETTER

Park

PROGRAM ÖPPET HUS

Antigen!

ÖPPET HUS

17 MAJ 10-13

Antigen! är en av de mest kända och populära kultur- och fritidsorganisationerna i Länneberga. Vi erbjuder en mängd olika aktiviteter för barn och vuxna, både inomhus och utomhus. Vi har också en egen restaurang och kafé där du kan njuta av god mat och dryck. Vi är öppna för alla och vi vill att du ska känna dig välkommen till oss.

Berättarteater

Flickan och den magiska skålen

med Yvonne Eriksson

KL 12.00

PRIS 4,-

Emil & Ida i Länneberga

KL 12.00 PARK
LÖRDAG 17 MAJ

8

Investeringsbudget och 8-årsplan
2024-2031

Investeringsbudget

Budget för investeringar i Hjo kommun beslutas med nedanstående fördelning. Medel inom respektive rubrik kan omdisponeras av förvaltningen. Förvaltningen återrappporterar investeringarna löpande i samband med budgetuppföljningar och i samband med delårsbokslut och årsredovisning.

Investeringsbudget och 8-årsplan 2024–2031:

Rubricering	KF-anslag 2024	Förslag om- budg från 2023 till 2024	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Teknisk service övergripande	1 965	324	2 289	2 185	3 105	3 170	3 240	3 325	3 405	3 490
Fastigheter övergripande	3 675	4 260	7 935	3 700	2 275	2 300	2 340	2 380	2 420	2 450
Fastigheter Barn och utbildning	1 500	500	2 000	18 000	0	0	0	0	0	0
Kultur och fritidsfastigheter	5 065	6 448	11 513	4 270	275	39 800	9 805	7 810	3 315	310
Gator, vägar, infrastruktur	10 195	3 575	13 770	20 824	10 945	20 375	17 095	10 850	12 005	12 150
Exploateringsfastigheter	8 200	7 980	16 180	800	800	800	310	315	320	315
KLK inventarier:	1 900	256	2 156	1 950	2 000	2 000	2 040	2 080	2 120	2 150
Markinköp/nya händelser:	1 275	406	1 681	1 300	1 325	1 325	1 350	1 375	1 400	1 425
Skattefinansierad verksamhet	33 775	23 749	57 524	53 029	20 725	69 770	36 180	28 135	24 985	22 340
Avgiftsfinansierad verksamhet	12 250	3 331	15 581	6 400	6 500	6 550	6 600	6 650	6 700	6 710
Summa investeringar	46 025	27 080	73 105	59 429	27 225	76 320	42 780	34 785	31 685	29 010

Av ovanstående 27 080 tkr i ombudgeterade medel, var 20 277 tkr nedlagt redan innan årets ingång, varvid nettovärdet för ombudgeteringarna från 2023 till 2024 uppgår till 6 803 tkr.

Hjo kommun har under de två senaste mandatperioderna gjort stora investeringar, alltifrån nytt kulturkvarter, utveckling och muddring av hamn och hamnområde, till förskolan Knäpplan och nu senast Estrid Ericsonskolan. Detta har i huvudsak finansierats med egna medel, men lån har också behövts tas. Målet för självfinansieringsgrad under mandatperioden 2023 – 2026 har satts till 100 %, d v s samtliga investeringar ska rymmas inom de medel som verksamheten genererar. Samtidigt står Skaraborg inför stora förändringar i form av nyetableringar och utbyggnader av industrier och andra verksamheter. Detta gör att Hjo kommun, som en del i Skaraborg behöver möjliggöra och förbereda för inflyttning genom exploatering av såväl bostadsområden som industriområden samt utbyggnad för förskoleverksamhet.Vissa andra projekt har därför fått skjutas något eller ett par år framåt i tiden.

Dessa faktum tillsammans med det höga kostnadsläget och osäkra ekonomiska läget gör att investeringsbudgeten som beslutades inför 2024 samt förslag till ombudgeteringar från 2023 till 2024 har fått justeras.Vissa projektbudgetar har minskats, strukits, omdisponerats eller skjutits på något eller ett par år framåt i tiden. Inga nya projekt har lagts till i denna vårbudget för 2025.

Beslut om eventuellt tillkommande investeringar, ändring av liggande plan och eventuell förlängning av ovanstående potter kommer att tas i samband med höstprocessen.

Verksamhetsplan för skattefinansierade investeringar 2024–2031

Rubricering	KF-anslag 2024	Förslag på ombudget från 2023 till 2024	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Maskiner, transportmedel o inventarier	1 350	-61	1 289	1 365	2 480	2 540	2 600	2 670	2 740	2 810
Inventarier i kök för kostverksamh	415	185	600	420	425	430	435	445	450	460
Offentlig konst	200	0	200	400	200	200	205	210	215	220
Julbelysning		200	200							
Tekniskt övergripande totalt:	1 965	324	2 289	2 185	3 105	3 170	3 240	3 325	3 405	3 490
Underhållsinvesteringar fastighetsbestånd	2 175	3 009	5 184	2 200	2 275	2 300	2 340	2 380	2 420	2 460
Energi- och vattenbesparande åtgärder	1 500	1 251	2 751	1 500						
Fastigheter övergripande totalt:	3 675	4 260	7 935	3 700	2 275	2 300	2 340	2 380	2 420	2 460
Ny förskola	1 500		1 500	18 000						
Estrid Ericsonskolan - tillkommande kostnader	0	500	500							
Fastigheter Barn och utbildning	1 500	500	2 000	18 000						
Guldkroksbadet	265		265	270	275	300	305	310	315	320
Guldkroksbadet - nya solfångare				1 500						
Guldkroksbadet - bassängöverdrag		1 213	1 213							
Stadsparksvillor - målning fasad	400	1 200	1 600							
Stadsparken – Scen tillgängl o VA		400	400							
Stadsparken - tillgänglighetsanpassad lekplats	2 000	2 000	4 000							
Stadsparken skyltning	400		400							
Guldkroksområdet - parkering	2 000		2 000							
Guldkroksområdet - utveckling av Konstgräsplan		435	435	2 500		39 500	8 500	7 500	3 000	
Högaliden utveckling		1 200	1 200				1 000			
Kultur och fritidsfastigheter totalt:	5 065	6 448	11 513	4 270	275	39 800	9 805	7 810	3 315	320
Gatuarbeten	630	789	1 419	640	650	660	675	690	705	720
Asfaltering	3 850	-707	3 143	3 900	5 000	5 025	6 085	6 145	7 205	7 265
Dagvatten	430	96	526	440	450	460	470	480	490	500
Lekutrustning	215	989	1 204	220	225	230	235	240	245	250
Gatubelysning	1 500	-676	824	1 500	1 500	1 500	1 530	1 560	1 590	1 620
Belysning GC-länkar				500	500	500				
Trafiksäkerhetsåtgärder	270	64	334	270	280	300	310	320	330	340
Cykelinfrastruktur	780	520	1 300	795	810	825	840	855	870	885
Brorenoveringar Pott	270		270	1 009	280	290	295	300	305	310
Banvallen - Upprustning	1 000	2 000	3 000							
Brorenoveringar Grebban					1 000					
Trädvårdspott	250		250	250	250	250	255	260	265	270
Trädvårdsplan		100	100							
Allmänna WC översyn	500		500	1 000						
Gångfartsområde projektering				300						

Strandskoning	500	400	900	600						
Ny väg - norra ind området/195			0	9 400						
Hamnen utvecklad sophantering										
Muddring						5 000	5 000			
Lars i Knäpplans Väg						5 335	1 400			
Gator, vägar, infrastruktur totalt	10 195	3 575	13 770	20 824	10 945	20 375	17 095	10 850	12 005	12 160
Färdigställande expl omr asfalt mm	300	-120	180	300	300	300	310	315	320	325
Exploatering Söder 6:1		4 100	4 100							
Exploatering ind omr Metallvägen		1 500	1 500							
Exploatering Knäpplan Södra	7 400		7 400							
Gator, vägar, infrastruktur totalt	11 730	7 299	19 029	14 830	10 610	8 960	7 545			
Exploatering industriområde gator/VA	500	2 500	3 000	500	500	500				
Exploatering totalt:	8 200	7 980	16 180	800	800	800	310	315	320	325
Investeringspott kommunledning	1 300	256	1 556	1 350	1 400	1 400	1 430	1 460	1 490	1 520
Arbetsmiljöåtgärder	600		600	600	600	600	610	620	630	640
KLK inventarier:	1 900	256	2 156	1 950	2 000	2 000	2 040	2 080	2 120	2 160
Pott för beredskap mark mm	1 275	406	1 681	1 300	1 325	1 325	1 350	1 375	1 400	1 425
Markinköp/nya händelser:	1 275	406	1 681	1 300	1 325	1 325	1 350	1 375	1 400	1 425
Skattefinansierade verksamheter	33 775	23 749	57 524	53 029	20 725	69 770	36 180	28 135	24 985	22 340

Sammanfattning av de mest väsentliga investeringsprojekten i budgeten för 2024 samt i planen för 2025–2028:

• Energibesparande åtgärder

Medel finns avsatt för rubricerat med 1 500 tkr under 2024 och tillsammans med förslag om ombudgetering av medel från 2023 uppgår det totala utrymmet till 2 751 tkr för 2024, samt 1 500 tkr år 2025.

• Reinvestering fastighetsbestånd

Särskilt utrymme för reinvesteringar i fasthetsbestånd etablerades i samband med införandet av regler för s.k. komponentavskrivning 2015. Dessa medel, som tidigare fanns i driftsbudgeten, är avsedda att täcka utgifter för underhållsutgifter som inte är att klassificera som driftkostnader, såsom tex. byte av fönster, takbeläggning etc. Avsättningen har sedan indexuppräknats med cirka 2 procent årligen.

• Solfångare på Guldkroksbadet

Befintliga solfångare för uppvärmning av bassängvattnet på Guldkroksbadet installerades 2011 och har fallit för åldersstrecket. Under 2024 har därför avsatts 1 500 tkr för att ersätta dessa men flyttas till 2025. Projektet kommer att utföras i samarbete med Hjo Energi.

• Ny förskola

Antalet barn i förskoleålder ökar successivt i kommunen. Under innevarande år har vi viss överinskrivning som löses i befintliga lokaler med utökade personalresurser vilket inte är en hållbar lösning om antalet barn ökar stadigt över tid. Då prognosen framöver indikerar detta finns ett ökat behov av 2-3 nya permanenta avdelningar. Kommunstyrelsen avsätter därför 1 500 tkr under 2024 för projektering samt 18 000 kr för byggnation under 2025. I nuläget är huvudspåret att bygga en ny enhet med tre avdelningar i nära anslutning till nuvarande Skogshyddan.

• **Exploatering av Knäpplan Södra**

Detaljplan är antagen och markanvisningsavtal har tecknats med GBJ Bygg. Området omfattar 22 stycken kedjehus och 8 villatomter. Investeringskostnaden som utgörs av gaturkostnader, gatubelysning och allmän platsmark är kostnadsberäknad till 7 400 tkr och nettokostnaden för anläggning av VA-utrustning till 5 000 tkr. Arbetet med att förbereda området för bostadsbebyggelse kommer att inledas så snart överenskommelse med byggföretaget är träffad.

• **Belysningsnät - utbyte**

Uppgradering av gatubelysning i form av övergång till LED-lampor är i slutskedet och nu vidtar en period med utbyte av stolpar, ledningar etc. Potten fylldes på med ca 500 tkr årligen i 2023 års budget. Avsättning uppgår nu till 1 500 tkr årligen under hela planperioden plus uppräknig.

• **Muddring av inre hamnen**

Muddring av yttre delen av hamnen genomfördes under 2018 och andra etappen, den inre delen av hamnen var i vårbudgeten 2024 inplanerad till 2025 och 2026. Projektet vilket är kostnadsberäknat enligt schabloner till 10 mnkr är flyttat till 2027–2028.

• **Projektering av gångfartsområde**

Under 2025 finns avsatt 300 tkr för projektering av utveckling av gångfartsområde mellan bron över Hjoån och Stora Torget. Resultatet av utredning och projektering kommer att läggas in i budget när ett förslag finns framtaget.

• **Lars i Knäpplans väg – förlängning ut till Falköpingsvägen**

I vårbudgeten 2023 fanns avsatta medel för att genomföra detta under 2023 och 2024. Kommunstyrelsen beslutar att skjuta på detta projekt till 2027–2028 och istället fokusera på förtätning i befintliga bostadsområden och har givit förvaltningen i uppdrag att förbereda för byggnation i området Hammardal före exploatering av området Siggahusen.

Guldkroksområdet, utveckling av

Förslag till vision för utveckling av Guldkroksområdet har tagits fram med hjälp av konsultföretaget White Arkitekter. Förslaget har remitterats till berörda föreningar, skolan, samtliga kommunala råd och diskuterats i flera fora och enskilda möten. Kommunstyrelsen ser generellt positivt på visionen och förslagen på utformning av området och uppmanar förvaltningen att gå vidare med projektet etappvis. Varje etapp kommer att kräva fortsatt dialog och utvecklande detaljdiskussioner med de föreningar/organisationer och kommunala verksamheter som ska nyttja området. Projektet inleds redan 2024 med att förbereda och anlägga en parkeringsplats belägen på delar av gräsängen norr om Lars i Knäpplans väg. Underlaget kommer att vara av typen "armerad gräsyta" som ska smälta in i miljön i övrigt. I övrigt sträcker sig projektet från 2025 – 2030 till en totalkostnad om 61 mnkr. För mer detaljer hänvisas till den vision som finns publicerad på vår hemsida.

Investeringar avgiftsfinansierad verksamhet – budget 2024 och plan 2025–2032

Rubricering	KF-anslag 2024	Förslag ombudg från 2023 till 2024	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Ny- och ersättning av VA-ledningar	6 250	2 331	8 581	6 400	6 500	6 550	6 600	6 650	6 700	6 750
Reservkraft VA		500	500							
Säkerhetsåtgärder VA-anläggningar	500	500	1 000							
Utbyte till digitala VA-mätare	500		500							
Exploatering Knäpplan VA	5 000		5 000							
Avgiftsfinansierad verksamhet	12 250	3 331	15 581	6 400	6 500	6 550	6 600	6 650	6 700	6 750

För den taxefinansierade VA-verksamheten avsätts löpande drygt 6,0 mnkr som en ”pott” för reinvesteringar i vatten-, avloppsledningar och utbyte av serviser mm. Beloppet indexuppräknas med ca 2 % årligen och 2024 är beloppet 6 250 tkr.

Ombudgetering från 2023 till 2024 om 2 331 tkr består av medel för att täcka VA-investeringar för exploateringsområde Söder 6:1 (Lundby). 5 000 tkr är avsatta i budget 2024 för anläggning av VA-utrustning på exploateringsområdet Knäpplan Södra.

Potter för löpande reinvesteringar i maskiner, inventarier, taxefinansierad verksamhet, samt gator och vägar och markinköp.

I investeringsbudgeten återfinns ett stort antal potter som är till för att möjliggöra mindre investeringar med kort framförhållning. Exempel på sådana är pott för värdehöjande reparationer på fastigheter, pott för asfaltering, gatuarbeten, inventarier mm. Dessa potter har förlängts fram till 2031 och indexjusterats med ca 2 procent årligen.

Dessutom har potten för utbyte av fordonspark höjts med 500 tkr 2024 för att sedan öka successivt fram till 2031, då den befintliga potten tillsammans med utökningen uppgår till 2 810 tkr. Potten för cykelinfrastruktur har höjts med 250 tkr 2024 och uppgår 2031 till totalt 885 tkr. Denna pott ska täcka investeringar i såväl GC-vägar som tillhörande infrastruktur såsom cykelställ. Potten för asfaltering har utökats med 1 000 tkr 2024 för att sedan växa till en total avsättning om 7 265 tkr 2031.

I planen över investeringar fram till 2031 finns medel avsatta för reinvestering i fastighetsbeståndet, maskiner, inventarier, taxefinansierad verksamhet, samt gator och GC-vägar. Dessa medel är viktiga för att upprätthålla funktion och värde på våra tillgångar.

Förvaltningens förslag till nya/förändrade projekt 2025–2032

Beslut om nedan behov om tillkommande investeringar samt eventuell förlängning av ovanstående potter till 2032 kommer att tas i samband med höstprocessen.

Insamling av förpackningsavfall på torg och i parker från 1 januari 2026

Från den 1 januari 2026 ska kommunerna samla in vanligt förpackningsavfall separat på torg eller i parker som är över 2 000 kvadratmeter och där det förekommer betydande mängder förpackningsavfall.

Kommunerna ska dessutom samla in förpackningsavfall av plast separat på andra platser utomhus där det förekommer betydande mängder sådant förpackningsavfall, t.ex. på gågator.

En arrangör av en offentlig tillställning utomhus ansvarar för att ge besökarna möjlighet att sortera ut förpackningsavfallet och att ta hand om detta.

Kommunerna kommer att få ersättning för detta arbete via producentansvarsorganisationerna. Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en modell för hur denna ersättning ska utformas. I skrivande stund är detta inte klart.

Insamlingen av skräpet ska ske i olika fraktioner och förvaltningen bedömer att vi behöver placera ut totalt ett 30-tal fraktionerade kärl på torg, i parker och på andra populära platser. I nuläget är det oklart hur hanteringen av det insamlade skräpet ska ske men det är sannolikt att vi behöver anlägga en omlastningsplats för att hantera bortkörning av detta skräp

Kostnaden för 30 "set" fraktionerade kärl uppgår till cirka 900 tkr. Till detta kommer eventuellt kostnaden för byggnation av omlastningsplats. I nuläget är både utformningen och omfattningen av ersättningen från producentansvarsorganisationerna oklar och vi vet därför inte om det kommer att utgå ersättning även för initiala investeringskostnader. Förvaltningen återkommer i höstprocessen

Robotgräsklippare för grönyteskötsel

Förvaltningen ser stora möjligheter att rationalisera arbetet med skötsel av grönytor genom att gå till robotgräsklippare. Omställningen kommer att ske etappvis och utvärderas efter hand. I nuläget vore det önskvärt att kunna köpa in 5 klippare under 2025 och sedan ytterligare fem 2026.

För detta äskar förvaltningen ett utrymme i investeringsbudget om 250 tkr vardera året 2025 och 2026.

Den årliga avskrivningskostnaden uppgår till 10 tkr per gräsklippare och kan rymmas inom ordinarie drift.

Omläggning tennisbanor i stadsparken

Underlaget och beläggningen på tennisbanorna i Stadsparken är i behov av omläggning. Förvaltningen har undersökt kostnaden för att åtgärda detta:

(tkr)	
Omläggning av två banor	400
Automatisk bevattning på båda banorna	110
Övriga omkostnader inkl. staket	50
Avgiftsfinansierad verksamhet	560

Den årliga avskrivningskostnaden för denna investering beräknas till cirka 30 tkr vid en avskrivningstid om 20 år.

Investeringar mätutrustning

Samhällsbyggnad är beroende av att det finns utrustning för digital kartering och mätning i form av totalstationer, GPS-mottagare och drönare. Denna utrustning är relativt kostsam och behöver bytas ut med lite olika intervall. I nuläget finns inga medel avsatta i investeringsbudget för detta. Det vore önskvärt med en pott för detta om 100 tkr årligen.

Förvaltningen äskar 100 tkr i investeringsbudget för detta.

Färdigställande och toppbeläggning exploateringsområden

I nuläget finns ett antal tidigare exploateringsområden som nu är bebyggda med bostäder och verksamhetslokaler. När områdena byggs görs gator och vägar klara sånär som på toppbeläggning med asfalt. Anledningen till att vi avvaktar med toppbeläggningen är att skona denna från byggtrafik.

Nedan redovisas de områden som färdigställts och kommer att färdigställas under perioden 2023–2027 och beräknad kostnad för detta.

(tkr)	Kostnad	Budget
År 2023 Knäpplan Sandby (klart)	600	300
År 2024 Ingen åtgärd	xxx	300
År 2025 Knäpplan Norra	400	300
År 2026 Gjutarevägen, Svarrevägen N. Industriområdet	500	300
År 2027 Knäpplan Västra	500	300
Summa investering/budget	2 000	1 500

I beslutad investeringsbudget finns 300 tkr avsatta årligen för att lägga toppbeläggning på dessa områden. Under 2024 genomför ingen åtgärd eftersom kostnaderna under 2023 översteg tilldelad budget. Kostnadskalkylen för de områden som har och bör beläggas under perioden 2023 till 2027 uppgår till cirka 2 mnkr och tillgängliga medel under samma period uppgår till 1,5 mnkr. Förvaltningen föreslår att utrymmet för färdigställande av exploateringsområden ökas från 300 tkr årligen till 500 tkr under perioden 2025 till 2027.

Tillbyggnad av Skogshyddans förskola

I beslutad investeringsbudget för år 2025 finns 18 mnkr avsatta för utbyggnad av Skogshyddans förskola. Förvaltningen arbetar i nuläget med projektering och underlag för upphandling. Med anledning av det ekonomiska läget föreslår förvaltningen att vi avvaktar med beslut om upphandling till budgetprocessen hösten 2024.

Exploatering nytt industriområde

Detaljplanearbete för att möjliggöra nya tomter för industri och verksamheter i anslutning till befintligt industriområde i den norra delen av Hjo stad pågår. Under våren har vi väntat in en arkeologisk undersökning som nu är slutförd. Planen är klar för granskning och bedöms kunna antas under hösten.

I investeringsbudget för 2025 finns 9,4 mnkr avsatta för att bygga ny väganslutning genom planområdet ut mot 195. Projektering av denna anslutning och tomterna för verksamhet påbörjas under hösten och förvaltningen återkommer i höstprocessen med exploateringskalkyl och behov av investeringsmedel för det nya verksamhetsområdet.

Fordon och maskiner

I samband med beslut om 2024-års budget förstärktes investeringsbudgeten för ny- och reinvesteringar i fordon och maskiner med ytterligare 1 mnkr årligen från och med 2026. Redan innevarande år ser gata/parkenheten ett behov av reinvestering i en ny traktor som överstiger budget.

Det vore önskvärt att kunna göra denna reinvestering under 2025. Befintlig traktor är 13 år och avskriven ner till noll. Det finns brister i såväl funktion, säkerhet och arbetsmiljö som motiverar ett byte. Traktorn används cirka 1300 timmar per år i skogsarbete, grässlåtter och snöröjning. Arbetet med träd i parker och tätortsnära skogar ökar då vi har många äldre träd i vårt bestånd. Vi har börjat arbeta mer med hyggesfritt skogsbruk som skapar större andel vindfällad skog under många år framåt. Sammantaget ökar detta behov av en traktor som är anpassad för skogsbruk. Detta kommer att innebära fler utnyttjade timmar för traktor med kran.

Budgeten för 2024 och 2025 ligger kvar på tidigare nivå, ca 1,3 mnkr. För att rymma en reinvestering i ny traktor i utbytesplanen under 2025 ser förvaltningen ett behov av att investeringsbudgeten för maskiner och fordon ökas med 1 mnkr år 2025.

Sammanfattning av förvaltningens förslag till nya/förändrade projekt 2025–2032

Rubricering	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Robotgräsklippare	250	250					
Omläggning tennisbanor	560						
Mätutrustning	100	100	100	100	100	100	100
Färdigställande exploateringsområden	200	200	200				
Reinvestering fordon och maskiner	1 000						
	2 110	550	300	100	100	100	100

Som nämnts i inledningen av detta avsnitt har några beslut inte fattats om att bevilja ovanstående äskanden. Beslut fattas i höstprocessen.

9

Politikområden

Här återfinns respektive verksamhetsområdes tilldelningar enligt vårbudgetprocessen

9.1 Demokrati

Området omfattar kommunens politiska verksamhet, dvs. kommunfullmäktige, revision, valnämnd, miljö- och bygglovsnämnd samt kommunstyrelsen med utskott. Inom politikområdet ingår förutom arvoden m.m. till politiker även kostnader för sakkunniga biträden till revisionen, partistöd och överförmyndarverksamhet. Under kommunfullmäktige finns en beredning för utvecklingsfrågor.

Härledning av Vårbudget 2025

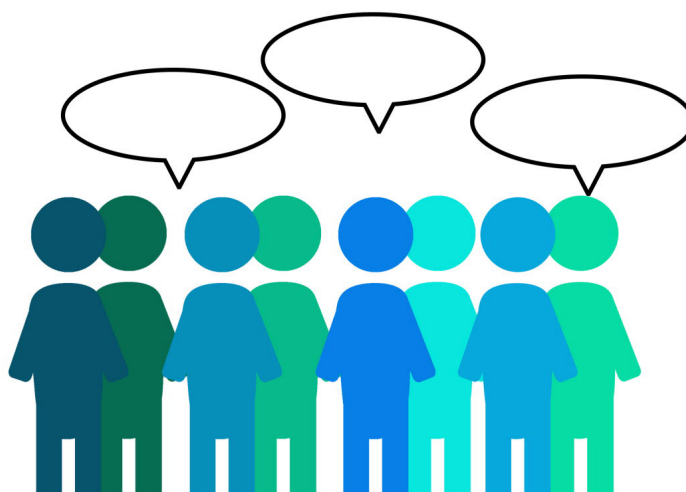
Härledning	Belopp (tkr)
Budget 2024	7 665
Generell ramtilldelning 3,5 %	193
Justering PO	-204
Indexuppräkning 2,4 %	53
Politiska prioriteringar	
-	
-	
Vårbudget 2025	7 707

Ramtilldelning

I Hjo kommuns vårbudgetprocess har ramtilldelning skett till vardera politikområde med ett generellt påslag baserat på politikområdenas budgeterade personalkostnader 2024 med 3,5 %, en indexuppräkning av övriga kostnader med 2,4 % samt täckning för kapitaltjänstkostnader på gjorda investeringar. Utöver detta har minskad avsättning till pensioner inneburit en justering av PO

Prioriteringar i vårbudgeten

Politikområdet har inte lyft några särskilda äskanden under vårprocessen.

9.2 Kommunledningskontoret

Kommunledningskontoret svarar för ledning, styrning, uppföljning och kontroll av den samlade verksamheten i Hjo kommun. Kommunledningen inklusive stabsfunktioner ger strategiskt stöd och service till politiken och förvaltningen, samt säkerställer att fattade beslut genomförs. Staben innefattar ekonomi, IT, upphandling, kansli, personal och kommunikation. Utöver detta finns även projekt för utveckling, internationella frågor och säkerhetsarbete.

Verksamhetsanalys och ekonomi

Av Kommunledningskontorets budgetram utgörs drygt 53 % av staben med funktionerna för ekonomi, IT, personal, kansli och kommunikation. Drygt 22 % består av KS Samverkan med bland annat Miljösamverkan Östra Skaraborg (cirka 1,1 mnkr) och Räddningstjänsten Skaraborg (RS). RS är den största verksamheten (8,4 mnkr). Därutöver finns medlemsavgifter till bland annat Sveriges kommuner och Landsting (drygt 250 tkr) och Skaraborgs kommunalförbund (cirka 780 tkr) varav ca 340 000 kr avser medfinansiering till Skaraborgs tillväxtprogram. Här återfinns också funktionen säkerhetssamordning samt Kollektivtrafiknämnden (cirka 1,5 mnkr). Kommunledningen står för drygt 25 % av ramen. Personalkostnadernas andel av den totala ramen är 59 %.

Härledning av Vårbudget 2025

Härledning	Belopp (tkr)
Budget 2023	58 217
Generell ramtilldelning 3,5 %	1 208
Justering PO	-1 134
Indexuppräknings 2,4 %	697
Politiska prioriteringar:	
Webbutveckling	890
Datalicenser, tjänsteköp Skövde	1 100
Räddningstjänst	275
Upphandling personalsystem	350
Pott för oförutsedda händelser	498
Vårbudget 2024	62 101

Ramtilldelning

I Hjo kommuns vårbudgetprocess har ramtilldelning skett till vartdera politikområdet med ett generellt påslag baserat på politikområdenas budgeterade personalkostnader 2024 med 3,5 %, en indexuppräknings av övriga kostnader med 2,4 % samt täckning för kapitaltjänstkostnader på gjorda investeringar. Utöver detta har minskad avsättning till pensioner inneburit en justering av PO.

Prioritering i vårbudgeten

- **Webbutveckling av hjo.se, grafisk profil och mallar**

Hjo kommuns webbplats, hjo.se, är en viktig digital plattform för kommunikation till invånare, företagare, föreningssaktiva och besökare. Hjo.se har cirka 800 000 sidvisningar per år (enbart extern trafik).

En välfungerande webbplats, där det är lätt att navigera i innehållet oberoende av verktyg och funktionsvariation, är ett kostnadseffektivt sätt att presentera kommunens information samtidigt som det bidrar till att:

1. den kommunala servicen görs tillgänglig för invånare och övriga målgrupper
2. invånarnas möjligheter till insyn och delaktighet synliggörs och främjas
3. kommunen upplevs serviceinriktad, seriös och trovärdig
4. -nvånare och övriga målgrupper hittar rätt information utan att behöva kontakta kommunen.

Genomförda åtgärder

Vi arbetar kontinuerligt för att förbättra hjo.se, både för att leva upp till de krav som finns (t.ex. kommunallagen, tillgänglighetsdirektivet och dataskyddsförordningen) och för

att underlätta för besökaren att hitta rätt information. Till följd av nya lagkrav kopplade till dataskyddsförordningen och tillgänglighet har en rad åtgärder vidtagits de senaste åren:

1. 2021 genomfördes en tillgänglighetsanalys av hjo.se och som en följd
2. av den gjordes tekniska tillgänglighetsanpassningar av webbplatsen under 2022.
3. 2018 fastställdes rutiner för hantering av bilder och andra personuppgifter på hjo.se och webbplatsen försågs med information om Hjo kommuns GD-PR-hantering.
4. 2023 bytte kommunen mediabank/bildarkiv till Mediaflow. Bytet gjordes för att förbättra och underlätta GDPR-säkringen av bilderna som Hjo kommun använder samt för att skapa en ny, samlad plattform för Hjo kommuns bilder och filmer.
5. Kommunikationsgruppen har genomfört flera utbildningar med webbredaktörerna, bland annat om hur webben ska administreras för att förbättra tillgängligheten.

Behov av uppgradering

En organisations hemsidor kräver ständigt underhåll för att fungera på ett bra sätt. Precis som med det fysiska vägnätet kan de bara lappas och lagas till en viss gräns. Därefter avtar funktionen och fler och allt allvarigare fel uppstår.

Under det senaste året har det blivit allt tydligare att hjo.se kräver alltmer underhåll. Det har inte gjorts någon större uppgradering av den tekniska plattformen sedan 2017, något som har medfört att allt fler fel uppstår som behöver hanteras skyndsamt för att säkerställa webbplatsens funktionalitet.

Hanteringen av dessa fel kräver ofta webbprogrammerar-kompetens, som kommunen

köper in via en webbyrå, vilket medför höga kostnader.

Till de större felen som behövt hanteras under 2023 hör:

1. avbrott för visning av kontaktkort

2. avbrott i sökfunktionen på hjo.se
3. problem med webbplatsens arbetsminne, som ökar risken för att webbplatsen ska krascha.

• **2025: Systemuppdatering av hjo.se**

För att säkerställa drift och underhåll av hjo.se behöver vi under 2025 göra en omfattande systemuppgradering.

Den version av webbpubliceringsverktyget EpiServer (Optimizely), som används idag uppgraderades senast 2017. Utebliven eller fördröjd uppdatering medför högre driftkostnader, då vi riskerar att stöta på fler problem när leverantören inte längre underhåller systemet. För att lösa dessa problem behöver fler konsulttimmar av webbutvecklare och programmerare köpas in. Eftersom utvecklingen av tekniska webbplattformar går snabbt, så kommer vi att på några års sikt nå en punkt där den tekniska plattformen – om den inte uppgraderas nu – kommer att behöva bytas helt,

vilket innebär ännu högre kostnader och behov av en betydligt större arbetsinsats lokalt.

Tidsplan: Våren 2025

Uppskattad kostnad: 320 000 kronor

• **2025: Grafisk profil och Office-mallar**

Efter systemuppdateringen av hjo.se kommer vi behöva göra en designuppdatering. Arbetet med designuppdateringen görs i samarbete med Tibro och Karlsborg, som kommer att göra sina respektive designuppdateringar under 2024–2025. Vi planerar att lansera uppdateringen på hjo.se 2026.

• **Grafisk profil**

Hjo kommuns nuvarande grafiska profil är inte kompatibel med lagkraven för tillgänglighet. Inför designuppdateringen av hjo.se behöver vi därför se över den grafiska profilen.

Dagens grafiska profil antogs 2014. Sedan dess har mycket hänt inom kommunikationsområdet, både vad gäller uttryck, teknik, kanaler och lagstiftning. Profilen behöver inte göras om helt utan uppdateras med de delar som är daterade samt kompletteras med delar som idag saknas.

En uppdaterad grafisk profil är en förutsättning för:

1. att kommunen ska kunna ha ett enhetligt grafiskt uttryck.
2. att kommunen ska kunna leva upp till lagkraven för tillgänglighet
3. att kommunens Office-mallar ska kunna tillgänglighet-sanpassas.

Tidsplan: Våren 2025

Uppskattad kostnad: 120 000 kronor

• Office-mallar

Hjo kommuns Office-mallar är svåra att använda, fungerar inte som de ska och är inte anpassade till de nya tillgänglighetskraven. Fungerande mallar skulle göra:

1. att mallarna används i större utsträckning och därmed bidrar till Hjo kommuns enhetliga uttryck
2. att vi har förutsättningar att leva upp till tillgänglighetskraven för dokument
3. att kommunanställda sparar tid i arbetet med dokument
4. att våra dokument blir snyggare och enklare att använda.

Förändringar som görs i den grafiska profilen påverkar i sin tur utformningen av kommunens Officemallar. En uppdaterad grafisk profil är därför en förutsättning för att kunna uppdatera mallarna.

Tidsplan: Hösten 2025

Uppskattad kostnad: 50 000 kronor

• Kommande uppdateringar av hjo.se (2026 och 2027)

När vi genomfört systemuppgraderingen för att säkerställa grundläggande funktionalitet och driftsäkerhet behöver det visuella intrycket, designen, på hjo.se uppdateras för att bättre svara upp mot de tillgänglighetskrav som vi enligt lag är skyldiga att följa. I samband med det görs även en del uppdateringar och moderniseringar av funktioner som ska

underlätta när besökare navigerar på webbplatsen. Designuppdateringen kommer göra att webbplatsen upplevs som mer modern och serviceinriktad. Redan under 2024 tar vi ett steg i den riktningen när vi, inom befintlig budgetram, förbättrar sökfunktionen med en AI-genererad funktion.

Arbetet med webbutveckling sker i nära samarbete med Tibro och Karlsborgs kommuner eftersom våra webbplatser är byggda på samma kodbas. På så sätt kan vi hålla nere vissa utvecklingskostnader. Under 2022-2023 har ett omfattande förarbete gjorts inom ramen för kommunikationsarbetet där en ny grundläggande webbdesign och funktionsutveckling för hjo.se har tagits fram.

Om designuppdateringen fördröjs medför det väsentligt högre kostnader, eftersom det då inte är möjligt att utnyttja resultatet av det genomförda, kommungemensamma förarbetet.

Tidsplan: Hösten 2025-våren 2026

Uppskattad kostnad: 400 000 kronor

• Microsoftlicenser och tjänsteköp Skövde kommun

Vart tredje år tecknas ett nytt avtal (förlängs) med Microsoft, 2023 var ett sådant avtalsår. I och med den nya treårsperioden så passade MS på att höja licensavgifterna med som mest 40 %, samt införa en förändring av licensformerna för användarna. Förändringar bestående av en ny ”högre” licensnivå utifrån ett säkerhetsperspektiv. Enligt tidigare avtal så betalade Hjo kommun ca 1 300 tkr/år för sina användare och servrar. Men med höjningen och ändring av licensformer så kommer det nya avtalet att kosta ca 2 100 tkr/år.

Under 2023 gjordes ett arbete med att få ner antalet licenser se tabell nedan:

Licenstag	2023	2024 (inkl minskning)	2024 (exkl minskning)
F3	720	597	720
E3/E5	262	225	262
Kostnad		1 856 000	2 231 000
Skillnad			375 000

Utan detta arbete hade kostnaden för MS licenser landat på 2 475 tkr/år.

Sedan tidigare existerar ett ”glapp” mellan IT-enhetens budgeterade medel och den kostnad som årligen ska betalas till Skövde för deras tjänster. Glappet består av uppräknings som Skövde gör utifrån de fördyringar som serverdrift, datacenter och support innebär (dvs ökade kostnader till tredjeparts leverantörer). Samt även in tillägg i tjänster som Hjo kommun gör under innevarande år exempelvis tillkommande system för vilka ska betalas en systemsupportavgift. I snitt ligger detta glapp på ca 300 tkr/år.

Sammantaget äskas därför 1 100 tkr för Microsoftlicenser och tjänsteköp Skövde kommun.

• Räddningstjänst

Räddningstjänsten Skaraborg (RS) har precis som övriga verksamheter haft ökade kostnader för pensioner vilket belastar medlemskommunerna genom ett särskild medlemsbidrag. Detta medför en kostnadsökning med 275 tkr vilket Kommunledningskontoret äskar medel för inför 2025.

Kommande upphandling av personalsystem

Personalen är organisationens viktigaste resurs och i många verksamheter också den mest kostsamma. Effektiva digitala processer är en förutsättning för att minimera administration och ge mer tid till värdeskapande uppgifter. Inte bara för HR- och löneavdelningen, utan även för chefer och medarbetare.

Vi står inför en upphandling av lönesystem och bemanningssystem där nuvarande avtal går ut den 31 december 2025. Ett systembyte, inte minst inom ett komplext område som lön och bemanning, innebär oftast ett stort projekt. Detta innebär att verksamheten kommer att behöva avsätta resurser till såväl upphandlingsprocessen som under införande. Projektledning och expertstöd krävs både inför och under upphandling, för detta äskar förvaltningen 350 tkr.

• Oförutsedda kostnader

Kommunledningskontoret har tillförst ca 0,5 mnkr i en pott för oförutsedda kostnader.

Ej prioriterade behov i vårbudgeten

Kommunledningskontoret har de senaste åren påverkats av kostnadsökningar och indexuppräknings inom flera områden. Detta gäller framför allt systemkostnader men även för gemensamt centralarkiv. Även kostnaderna för porto och kontorsmaterial har ökat betydligt mer än de 2,8 % i uppräknings som förvaltningen har kompenserats för. Då uppräknings inte motsvarar innevarande års kostnadsutveckling uppstår ett glapp mot budget som ökar för varje år. För att få att en budget som täcker de faktiska kostnaderna äskade därför Kommunledningskontoret om 350 tkr.

9.3 Plan och bygg

Plan och Bygg ansvarar för tillsyn och myndighetsutövning enligt Plan- och Bygglagen samt för tillsyn av strandskydd. Området omfattar också kart- och mätverksamhet och fysisk planering. Plan och Byggenheten arbetar gentemot Byggnadsnämnden och i vissa frågor mot KS.

Verksamhetsanalys och ekonomi

För 2024 uppgår politikområdets ram till 6 067 tkr fördelat 1 386 tkr för Bygglövshandläggning, 3 367 tkr på Fysisk planering och 1 315 tkr för gemensam administration för hela politikområdet. Inom Plan och Byggs verksamheter finns 7 heltidstjänster.

Härledning av Vårbudget 2025

Härledning	Belopp (tkr)
Budget 2024	6 067
Generell ramtilldelning 3,5 %	205
Justering PO	-189
Indexuppräknig 2,4 %	52
Politiska prioriteringar	
Återläggning av medel för Översiktsplan	-700
Ökade kostnader för utredningar i planarbetet	700
Vårbudget 2025	6 135

Ramtilldelning

I Hjo kommuns vårbudgetprocess har ramtilldelning skett till varterda politikområde med ett generellt påslag baserat på politikområdenas budgeterade personalkostnader 2024 med 3,5 % samt justering för minskade PO kostnader, en indexuppräknig av övriga kostnader med 2,4 % samt täckning för kapitaltjänstkostnader på gjorda investeringar.

Politiska prioriteringar

• Återläggning medel för Översiktsplan

Under åren 2023 och 2024 har förvaltningen tilldelats 700 tkr årligen för arbetet med ny Översiktsplan (ÖP). ÖP:n förväntas antas under 2025 och de medel som tilldelats för arbetet ska därför återläggas i budget 2025.

• Ökade kostnader för utredningar i planprocessen

I Skaraborg finns en stark tilltro inför framtiden med ett flertal etableringar och arbetstillfällen på gång i när-tid. Målet i den delregionala utvecklingsstrategin är att Skaraborg ska växa från 270 000 invånare till 300 000 till år 2030. De större etableringarna förväntas hamna i Maries-tad, Lidköping och Skövde men även försvaret i Karlsborg och fängelset i Tidaholm har utbyggnadsplaner.

Hjo kommun äger relativt stora markområden och har en god markreserv. Kommunen har idag detaljplanerad mark för bostadstomter och är redo att sälja tomter när kon-junkturen vänder och marknaden är redo för byggnation igen. Det finns även detaljplanerad mark i privat ägo och in-tresse för byggnation bland privata entreprenörer. Samtidigt arbetar förvaltningen med att detaljplanera nya områden för bostäder och industri. I klimatförändringarnas spår har det dock blivit mycket svårare att få igenom detaljplanerna i planprocessen. Länsstyrelsen ställer högre krav och kräver fler utredningar, vilket innebär att detaljplanerna både tar längre tid och blir dyrare.

Plan- och byggavdelningen i Hjo kommun är idag en liten men effektiv enhet men vi ser att vi saknar de ekonomiska resurser som krävs för att uppfylla myndigheternas krav på utredningar kopplade till planprocessen. Under 2022 köpte Plan & Byggenheten konsult hjälp för olika typer av utredningar i planarbetet för 1,2 mnkr och under för 2023 uppgick kostnaden till 600 tkr. Budgeten för externa utred-ningar är i nuläget 370 tkr.

Plan och bygg tilldelas 700 tkr i budgeten 2025 för att finansiera de ökade kostnaderna för utredningar i planar-betet.

9.4 Barn och utbildning

Barn och utbildning är indelat i fyra verksamhetsområden: Barn och utbildning gemensamt som omfattar övergripande kostnader för verksamheten så som ledningsorganisation och facklig verksamhet. Barnomsorg omfattar förskole- dagbarnvårdar- samt fritidshemsverksamhet. Grundskola inkl. förskoleklass omfattar även kommunens grundsärskola, elevhälsa samt stödorganisation och skoladministration. Gymnasie- och vuxenutbildningen inklusive SFI – svenska för invandrare.

Verksamhetsanalys och ekonomi

Totalramen 2024 för barn och utbildning är 288 mnkr. Av dessa avser drygt hälften kostnader för personal, 30 % avser köp av verksamhet till exempel kostnader för interkommunal grund- resp. anpassad grundskola samt kostnader för våra gymnasieelever. Övriga kostnader är köp av pedagogiskt material samt interna kostnader som hyra, mat och städ.

Härledning av Vårbudget 2025

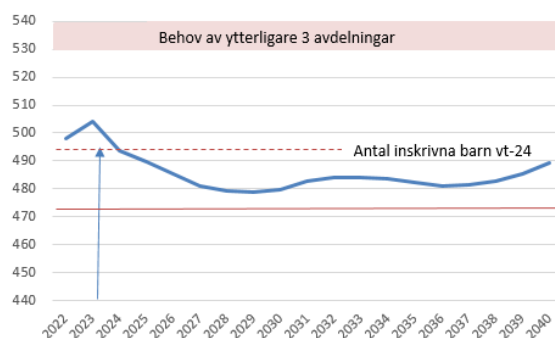
Härledning	Belopp (tkr)
Budget 2024	288 033
Generell ramtilldelning 3,5 %	6 929
Justering PO	-5 924
Indexuppräknig 2,4 %	1 567
Uppräkning Gymnasieskola	1 448
Kapitaltjänst	-200
Politiska prioriteringar:	
Elevförändring gymnasieskola	2 100
Modersmålsundervisning o studiehandledning på modersmål	1 100
Fritidshemsverksamhet Korsberga (hyra, inventarier)	230
Rättelse / Omfördelning	480
Vårbudget 2024	295 763

Ramtilldelning

I Hjo kommuns vårbudgetprocess har ramtilldelning skett till vartdera politikområde med ett generellt påslag baserat på politikområdenas budgeterade personalkostnader 2024 med 3,5 %, en indexuppräknig av övriga kostnader med 2,4 % samt täckning för kapitaltjänstkostnader på gjorda investeringar. Nedan följer en sammanställning över områden/åskanden som lyfts från förvaltningen under vårprocessen.

Efterfrågeförändringar barn

Barnomsorg: ålder 1 till 5 år (Befolkningsframskrivning 2022–2040, SCB). Den framtida befolkningens storlek och sammansättning bestäms av antaganden om den framtida utvecklingen av fruktsamhet, dödlighet och flyttningsmönster. Beräkningarna bygger på vad som observerats under de senaste nio åren och ett antagande om att den utvecklingen fortsätter. I beräkningarna tas ingen hänsyn till planerat bostadsbyggande, företagsetableringar eller andra framtida mål och förutsättningar i kommunerna.

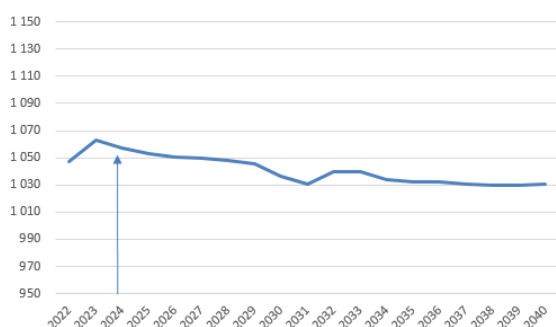

De senaste åren har det varit fullbelagt på samtliga förskolor i kommunen och i dagsläget har förskolorna överinskrivningar med 28 barn. Totalt finns 472 platser i kommunen. Totalt har vi 495 barn inskrivna. SCB:s framskrivning indikerar dock en liten minskning av barnantalet framöver, vilket inte helt stämmer överens med det behov vi ser i kommunen. Då har inte hänsyn tagits till in- och utflyttning och de nyetableringar som görs på arbetsmarknaden i Skaraborg. Verksamheten drar slutsatsen att vårdnadshavare börjar arbeta något tidigare efter föräldraledigheten nu, vilket eventuellt kan vara en följd av det ekonomiska läget i samhället beroende av bland annat inflation.

Inför 2024 beviljades Barn och utbildning ytterligare 300 tkr för fler barn i verksamheten. Detta tillsammans med 2023 års tillskott om 400 tkr innebär en förstärkning med sammanlagt 700 tkr. I år har beslutet tagits att överskrivningarna fördelas ut på befintliga avdelningar och inte likt tidigare år med en tillfällig avdelning på Orrelyckans förskola på grund av platsbrist. Behovet kommer att kvarstå budgetåret 2025. Verksamheten återkommer i höstprocessen med förslag på planering inför 2025.

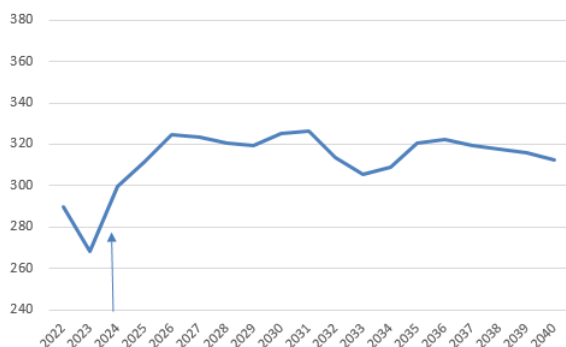
• Efterfrågeförändringar grundskola

Grundskola 6-15 år (Befolkningsframskrivning 2022–2040, SCB)

Enligt SCB:s befolkningsframskrivning minskar antalet elever med fyra till 2025, varpå verksamheten inte äskar ytterligare medel inför 2025.

• Efterfrågeförändringar gymnasieelever

Vårterminen 2024 lämnar 103 elever årskurs 9 och antal födda 2005 som lämnar gymnasiet är 85. Detta innebär att vi kommer ha 18 elever fler i gymnasieutbildning 2025. För verksamheten innebär detta tillkommande kostnader om 2,1 mnkr, vilket tilldelas verksamheten inför 2025. Antalet elever som går på anpassad gymnasieskola är i dagsläget oförändrat. 1 elev avslutar och 1 elev tillkommer.

• Modersmålsundervisning och studiehandledning

Modersmålsundervisning ger elever med ett annat modersmål än svenska möjlighet att läsa sitt modersmål som ett ämne i skolan. Elever ska erbjudas undervisning i modersmål som inte är ett nationellt minoritetsspråk om en eller båda vårdnadshavarna har ett annat språk än svenska som modersmål, språket utgör elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, eleven har grundläggande kunskaper i språket. Huvudmannen är bara skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk om det finns minst fem elever som har rätt till undervisningen i det språket, dessa elever vill få undervisning i språket, det finns en lämplig lärare.

En elev som får modersmålsundervisning får fortsätta att delta i undervisningen även om språket skulle sluta att vara dagligt umgängesspråk för eleven. Elever som tillhör någon av de nationella minoriteterna har en starkare rätt till modersmålsundervisning än andra elever. Det finns inga krav på att språket ska vara elevens dagliga umgängesspråk eller att eleven ska ha några kunskaper i språket. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning i dessa språk om en elev vill få undervisning och det finns en lämplig lärare.

	Modersmålsundervisning	Studiehandledning
Arabiska	36 elever	5 elever
Engelska	14 elever	
Spanska	5 elever	
Polska	5 elever	
Thai	7 elever	
Finska	6 elever	
Nederländska		8 elever
Swahili		4 elever
Ukrainska		1 elev
Tyska		4 elever
Totalt:	73 elever	22 elever

För att komma i ram önskas förstärkning om ytterligare 1,7 tjänst, uppskattad kostnad 1,1 mnkr, vilket tilldelas inför 2025.

• Fritidshemsverksamhet Korsberga

Antalet elever i vår ytterskola i Korsberga ökar. För närvarande är det 77 elever från årskurs F-6, vilka stadigt kommer att öka och läsåret 26/27 beräknas elevantalet vara 91. (detta utifrån dagens elevunderlag och då har ingen inflyttning tagits med i beräkningarna). Till hösten 2024 börjar 17 elever förskoleklass, vilket är en betydligt större kull än vanligt. De kommer att läsa tillsammans med årskurs 1 som består av 11 elever. Klassen blir stor då de läser åldersintegrerat (B-form). Störst påverkan kommer elevökningen ha på fritids då det kommer 17 nya inskrivna barn till hösten, vilket innebär att fritidsgruppen blir ca 60 barn. Detta innebär en trångboddhet och för att lösa detta har förvaltningen varit i kontakt med Wennergrens och fått möjlighet att hyra Björkdungens gamla lokaler i Korsberga igen. Hyran är ca 130 tkr och kortaste avtalstiden som Wennergrens gått med på är i dagsläget 3 år. Tillkommande kostnad för inventarier uppstartsåret beräknas kosta 100 tkr. Barn och utbildning tilldelas inför budgetåret 230 tkr för att lösa lokalsituationen i Korsberga avseende fritids och grundskola.

• 10-årig grundskola, fortbildning med möjlighet till medfinansiering via statsbidrag

En statlig utredning har tagit fram ett förslag på hur grundskolan kan göras tioårig med förskoleklassen som den nya årskurs ett. Utredningen har tidigare redovisat förslag på vilka behörighetskrav som ska gälla för att få bedriva undervisning i de nya första årskurserna och vilken fortbildning och kompetensutveckling som bör genomföras för förskollärare och lärare. Regeringen har uppdragit åt Skolverket att erbjuda högskolekurser så att förskollärare i förskoleklass ska kunna förbereda sig inför en eventuell 10-årig grundskola.

Förordning innehåller bestämmelser om statsbidrag för fortbildning av förskollärare verksamma i förskoleklassen i syfte att stärka deras kompetens att kunna undervisa i de första årskurserna i grundskolan. Statsbidrag lämnas i den mån det finns tillgång till medel och för högst ett år i sänder. Barn och utbildning har i dagsläget 12 förskollärare som arbetar inom förskoleklass, vilka kommer erbjudas möjlighet att komplettera sin kompetens inom matematikinläring eller läs- och skrivinläring och på så sätt bli behörig för undervisning i en eventuell kommande 10-årig grundskola. Uppskattad kostnad vid kvartfarts studietid och på distans cirka 30 tkr/person under förutsättning att detta kan hanteras utan att vikarie tillsätts. Avstämning med vilka som är intresserade av fortbildning pågår varvid vi återkommer i höstens PM om antal.

• Rättelse/omfördelningar

Kultur, turism och fritid har överlämnat en ungdomscoach till Barn och utbildning, detta för att öka vuxennärvaro på kommunens högstadium. För detta flyttas 480 tkr från politikområdet Kultur, turism och fritid över till Barn och utbildning.

9.5 Socialtjänst

Området omfattar socialtjänstens Individ- och familjeomsorg, öppenvård, arbetsmarknadsenhet, integration- och flyktmottagning samt funktionsnedsättning. Individ och familjeomsorgen regleras främst genom bestämmelserna i socialtjänstlagen och socialtjänstförordningen. Arbetsmarknadsenheten är kommunens organ för samordning av de arbetsmarknadspolitiska insatser som Hjo kommun ansvarar för. AME utför bland annat arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser för enskilda i samverkan med Försäkringskassan, Primärvården och Arbetsförmedlingen. Vidare ansvarar för tjänster som utförs i samverkan med andra kommuner t ex alkoholhandläggning och tillsyn, familjerådgivning och social jour. Verksamheten till funktionsnedsatta handlar främst om insatserna enligt LSS-lagen: personlig assistans, ledsagare, kontaktperson, korttidsvistelse, korttidsstillsyn, daglig verksamhet samt boende med särskild service.

Verksamhetsanalys och ekonomi

Socialtjänstens verksamhet styrs i stor omfattning av gällande konjunktursvängningar och hur samhället mår. Det finns dock en eftersläpning i när behoven blir tydliga inom socialtjänstens verksamhet, vilket kräver förmåga att planera och se förväntade resultat av förändringar. Budget är därför inte alltid i paritet med behovet.

Verksamheten har för 2024 en totalram på 94,7 mkr fördelat för individ och familjeomsorg, arbetsmarknadsenheten, integration och från och med 1 maj även området funktionshinder. Verksamheten är oförutsägbar och i många delar svår att påverka varför behovet kan variera över tid.

Härledning av Vårbudget 2025

Härledning	Belopp (tkr)
Budget 2024	92 751
Generell ramtilldelning 3,5 %	2 780
Justering PO	-2 592
Indexuppräkning 2,4 %	931
Politiska prioriteringar	
Kostnad för placering	5 000
Vårbudget 2024	98 870

Ramtilldelning

I Hjo kommuns vårbudgetprocess har ramtilldelning skett till vartdera politikområde med ett generellt påslag baserat på politikområdenas budgeterade personalkostnader 2024 med 3,5 %, en indexuppräkning av övriga kostnader med 2,4 % samt täckning för kapitaltjänstkostnader på gjorda investeringar. Utöver detta har minskad avsättning till pensioner inneburit en justering av PO.

Prioriteringar i vårbudget

Kostnader för placeringar

Den psykiska ohälsan hos barn och unga har de senaste decennierna ökat. Allt fler barn och unga behandlas för depression och olika ångestsymtom och även andra psykiatriska diagnoser ökar. Enligt Socialstyrelsen senaste undersökning ökade antal flickor med självskadebeteende kraftigt under pandemin och som mest i åldersgruppen 12 år. Allt fler orosanmälningar som kommer in till socialtjänsten rör idag psykisk ohälsa och psykiatriska tillstånd. Socialtjänsten bild är att de här barnen och ungdomarna inte får rätt och adekvat hjälp från barn och ungdomspsykiatri utan bOLLAS runt mellan olika aktörer under långa väntetider. Under tiden eskalerar ofta problemen och situationen hemma blir svår och ibland ohållbar. Barn- och familjeenheten har under några års tid gjort ett stort och framgångsrikt arbete med att få ner kostnaderna för familjehem genom att minska antal konsulentstödda familjehem. Den senaste tiden har dock de barn vi behövt placera haft så omfattande och komplexa problem att placering i familjehem inte varit ett alternativ eller i vissa fall prövats men inte fungerat utan att HVB-placering istället blivit nödvändigt, vilket återigen inneburit ökade kostnader för barn- och ungdomsvården. I ett fall har inte heller HVB varit en möjlig lösning utan en speciallösning med dygnet runt dubbelbemanning har varit det enda sättet att verkställa beslutet på. Sammantaget innebär detta en ökad kostnad för förvaltningen om 8,3 mnkr. Inför budgetåret 2025 tilldelas Socialtjänsten 5,0 mnkr för ovanstående placeringskostnader.

Kompetensutveckling Gjutaren

På gruppbostaden Gjutaren har behovet och komplexiteten hos de boende förändrats. Brukarnas komplexa problematik ställer högre krav på personalitet men även på en ökad kompetens och fortbildning hos personalen. För att undvika ytterligare placeringar och för att Gjutaren ska vara en trygg miljö för de boende och en trygg arbetsplats krävs att medarbetarna får fortbildning och handledning i hur de bemöter och hanterar brukarnas svåra problematik. Förvaltningen utreder för närvarande kompetens- och fortbildningsbehoven vilket förvaltningen kommer återkomma kring i höstprocessen.

Svårigheten att rekrytera kompetent personal har under 2024 ett till ökade kostnader för övertidsersättning.

Digitalisering – automatisering av handläggningsprocesser

Genom att automatisera handläggningsprocesser kan tid frigöras från handläggningen. Tiden som frigörs innebär att arbetskraft kan ställas om till andra arbetsuppgifter eller till och med en minskning av resurser. Flera kommuner har redan automatiserat delar av sina handläggningsprocesser och det finns ett stort intresse och behov över hela landet att fortsätta den här utvecklingen, inte minst utifrån kompetensförsörjningssvårigheter. Ett sätt att automatisera processer är med hjälp av RPA (Robotic Process Automation). RPA används som en slags digital medarbetare och är programmerad att utföra samma saker som en människa annars gör. Skövde kommun har sedan flera år en RPA som avtalskommuner kan koppla upp sig till mot en avgift för konfigurerings och arbetskostnad.

Socialtjänsten har undersökt vilka handläggningsprocesser som skulle kunna vara aktuella för RPA och det som ligger närmast till hands att börja med är handläggningen inom försörjningsstöd. Idag har förvaltningen digitala ansökningar och inom kort kommer en modul för automatisk beräkning aktiveras. Trots viss automatisering måste handläggaren gå in och titta på alla beräkningar för att stämma av att summorna inte överstiger riktlinjerna. Ett arbete som är tidskrävande. En RPA skulle kunna se över uppgifterna i beräkningarna, jämföra dem med våra riktlinjer, reagera på kostnader som är överstiger maxbelopp och i de fallen de överstiger ändrar summan till maxbeloppet. Efter att RPA gjort sin del sparar handläggaren beräkningen, gör eventuella ändringar och fattar beslut om utbetalning. Förvaltningen

kommer under våren att undersöka vilket arbete som krävs för detta, vilka kostnader det medför samt upprätta en nyttokalkyl för att under höstprocessen återkomma i frågan.

Budget- och skuldrådgivning

Alla kommuner är enligt socialtjänstlagen skyldiga att erbjuda ekonomisk rådgivning till skuldsatta kommuninvånare. Hjo har under en längre tid tillbaka haft avtal med Skövde kommun kring budget- och skuldrådgivning. Under början av förra året sades avtalet upp och handläggningen flyttades tillbaka till Hjo. Tidigare år har budget- och skuldrådgivningen handlagt ett tiotal ärenden per år och rymts inom del av tjänst. Budget och skuldrådgivningsärendena har dock ökat markant senaste året. I nuläget har handläggarna 14 pågående ärenden som rör budget och skuldrådgivning och 25 personer som står i kö att få hjälp. Under bara mars månad inkom 7 nya ärenden. Ökning av antal ärenden ses i hela regionen och kan härledas till att det nationellt skett en stor ökning av skulder till Kronofogden. Det har totalt skett en ökning med 17 % för de svenska hushållen avseende skulder hos Kronofogden jämfört med förra årsskiftet. Antalet skuldsatta har ökat i hela landet i alla län och i alla åldersgrupper. I nuläget har inte handläggarna utrymme att ge stöd och hjälp inom rimlig tid och möta den stora efterfrågan som skett. För att på bättre sätt kunna möta behovet har beslut tagits om att flytta över handläggningen till AME. Med det stora ökade behovet av hjälp och stöd kring skuldrådgivning kommer det dock att bli en utmaning att handlägga skuldrådgivningen inom befintliga tjänster även på AME. Verksamheten kommer eventuellt att behöva återkomma med äskande i höstprocessen.

Boj

Socialnämnden har ansvar för att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp, vilket framgår i socialtjänstlagen. Socialtjänstens skyldighet att hjälpa brottsoffer omfattar våldsutsatta kvinnor och män samt barn. Som en del i detta arbete har kommunstyrelsen sedan flera år tillbaka ett IOP med Brottsofferjouren Skaraborg. Inför 2025 tecknades ett nytt avtal för perioden 2025–2028. Det nya avtalet innebär en kostnadsökning från befintligt avtal från 3 kr/kommuninvånare till 5 kr/kommuninvånare för 2025 för att sedan följa konsumentprisindex. Detta innebär en tillkommande kostnad om 20 tkr.

9.6 Vård och omsorg

Vård och omsorg ansvarar för att tillgodose kommunens äldres och funktionsnedsattas behov av stödinsatser, omvårdnad och hälso- och sjukvård i eget och särskilt boende. Äldreomsorgen omfattar hemvård i ordinarie boende, korttidsvård, dagverksamhet, särskilt boende, kommunal hälso- och sjukvård. Verksamheten till funktionsnedsatta handlar främst om insatserna enligt LSS-lagen: personlig assistans, ledsagare, kontaktperson, korttidsvistelse, korttidsstöd, daglig verksamhet, boende med särskild service samt hälso- och sjukvård. Fr o m 1 maj tillhör verksamheten till funktionsnedsatta politikområdet Arbete och socialtjänst.

Verksamhetsanalys och ekonomi

Förvaltningen har under 2024 tilldelats 166 mnkr i budgetram för politikområdet Vård och omsorg. Verksamheten är mycket personalintensiv, 83 % av budgeterade kostnader är personalkostnader. Personaleffektivitet är därför nyckeln till ekonomisk balans för Vård och omsorg.

Härledning av Vårdbudget 2025

Härledning	Belopp (tkr)
Budget 2024	165 120
Generell uppräkningsramtilldelning 3,5%	5 690
Justering PO	-5 108
Indexuppräknings 2,4%	513
Kapitaltjänst	0
Politiska prioriteringar:	
- Utökning av verksamhetsresurs på Hälso- och sjukvårdsenheten	310
-	-
Vårdbudget 2025	166 525

Ramtilldelning

I Hjo kommuns vårbudgetprocess har ramtilldelning skett till vardera politikområde med ett generellt påslag baserat på politikområdenas budgeterade personalkostnader 2024 med 3,5 % samt justering för lägre PO kostnader, en indexuppräknings av övriga kostnader med 2,4 % samt täckning för kapitaltjänstkostnader på gjorda investeringar.

- **Utökning av verksamhetsresurs på Hälso- och sjukvårdsenheten.**

Som en del i det övergripande arbetet att se över chefernas organisatoriska förutsättningar och arbetsmiljö inom Vård och omsorg har bedömningen gjorts att HoS-enheten har behov av tillgång till utökat stöd från verksamhetsresurs.

Utmaningarna inom bemanning och kompetensförsörjning påverkar behovet av administrativt stöd för våra chefer. Den ökade belastningen på cheferna, särskilt när det gäller rekrytering, personaladministration och kompetensutveckling, understryker vikten av att tillgång till resurser för att stödja deras ledarskap.

Sedan tidigare delar hemvårdens två chefer och HoS-enhetens chef på en 100%ig verksamhetsresurs vilket resulterat i att man på pappret har 33% resurs var. I realiteten har förvaltningen sett att hemvårdens administration och ärenden sväljer betydligt mer tid än HoS-enhetens vilket gör att verksamheten haft en bit under 33% verksamhetsresurs, vilket påverkat enheten negativt.

I resten av Vård och omsorg fördelas resursen jämnt med 50% chefsstöd/enhetschef, bl.a med tanke på det höga antalet medarbetare per chef. Därför bedöms att denna fördelning är nödvändig. Vård och omsorg tilldelas därför 310 tkr för att täcka detta behov.

Rehabassistent säbo

I Hjo kommun är det omvårdnadspersonalen på respektive enhet som ansvarar för att utföra de allra flesta av de ordinerade fortlöpande rehabiliteringsinsatserna hos våra patienter. Under flera år har legitimerad personal på HoS-enheten upplevt att de genomförda insatserna inte uppnår fullgod kvalitet på grund av bristande kontinuitet och kunskap, dessutom har man upplevt att de ordinerade insatserna i stor utsträckning inte blir utförda alls. Under åren har flera insatser tillämpats för att försöka råda bot på problemen men inget har haft önskad effekt.

Till följd av dessa upplevda kvalitetsbrister har verksamheten gjort en omvärldsspaning och funnit ett attraktivt arbetssätt i vår grannkommun, Tibro. Tibro kommun har haft samma bekymmer som Hjo kommun har idag och har provat i stort sett samma åtgärder utan effekt. Först vid införandet av rehabassistenter har man sett en markant förbättring. Man har då valt att plocka bort majoriteten av alla rehabiliterande insatser ifrån enheternas omvårdnadspersonal och i stället låta anställda på rehabenheten med rollen ”rehabassistent” utföra insatserna. Rehabassistenterna sysslar bara med rehabiliterande insatser ordinerade av läkare eller legitimerad rehabpersonal vilket skapar en mycket hög kontinuitet i insatserna samt en djupare kunskap inom området.

Genom en omfördelning av medarbetare mellan hemvården och HoS-enheten så har förvaltningen under våren 2024 anställt två rehabassistenter. Dessa har sin organisatoriska tillhörighet på HoS-enheten och utför all rehabiliterande träning hos de personer inom hemvården/hemsjukvården som har detta ordinerat.

Syftet med införandet av rehab-assistenter i Hjo kommun har varit att öka utförandegraden, kontinuiteten kring rehabiliterande insatser, högre kunskap hos dem som utför insatserna samt rehabiliterande insatser av högre kvalitet till våra patienter. På sikt syftar förändringen även till att fler patienter ska kunna bibehålla befintlig funktionsförmåga längre alternativt rehabiliteras till en högre funktionsförmåga. Utvärderingen hittills visar på mycket goda resultat vad gäller genomförda träningar, följsamhet till ordinationer och även tydlig förbättrade resultat vad gäller funktionsförmågan hos flera individer.

Utifrån detta resultat ser förvaltningen att en utvidgning av arbetssättet skulle kunna gynna även de som bor på kommunens särskilda boenden. Problematiken är snarlik den som beskrivits ovan, dvs kvalitets och kompetensbrister i utförandet av rehabinsatser vilket i förlängningen leder till försämring av funktionsförmågor eller bristande **rehabilitering**.

För att möjliggöra detta skulle verksamheten behöva utökas med ytterligare en rehabassistent. Vård och omsorg kommer dock att inledningsvis se över möjligheten till omfördelning av resurser från säbo till denna roll och återkommer med eventuellt äskande i höstprocessen.

Uppgradering teknik

I takt med att verksamheten i allt större utsträckning arbetar med teknik och digitala lösningar ställs man också inför kravet på att hålla detta funktionellt och aktuellt. Vård och omsorg var förhållandevis tidiga med införandet av bl.a. digitala lås i hemvården och läkemedelsskåp. Utvecklingen går snabbt och det sker hela tiden förbättringar och inte minst uppgraderingar av system.

Verksamheten står nu inför att göra en översyn av viss teknik då vårt nuvarande avtal med leverantören av bl.a. lås, läkemedelsskåp och larm löper ut vid årsskiftet. En upphandling kommer att göras i syfte att samla så mycket som möjligt av våra behov inom ett och samma avtal. Detta för att förenkla hanteringen och kunna ställa tydligare krav vad gäller bl.a. priser och funktioner. Förvaltningen återkommer till hösten med ev äskanden utifrån vad som framkommer i kartläggningen av ev förändrade behov och kostnadsbild.

9.7 Kultur, turism och fritid

Kultur, turism och fritidsverksamheten ansvarar för bibliotek, kulturarrangemang, kulturturism/turism, biograf, utställningsverksamhet samt övrig kulturverksamhet i kommunen, fritidsgård, fritidsanläggningar, föreningssamverkan och föreningsbidrag, simskola, utomhusbad, uthyrning av lokaler m.m.

Verksamhetsanalys och ekonomi

År 2024 uppgår politikområdets budgetram till 26 655 tkr. Cirka 47 % av budgetramen är fritidsverksamhet med fritidslokaler, utomhusbad, träningsplaner, bidrag till organisationer samt fritidsgård. 37 % av ramen är kulturverksamhet med bland annat bibliotek, kulturkvarter, utställningar, kulturnät och evenemang. Turismens del utgör drygt 8 % av den totala ramen och resterande del är gemensam administration (cirka 8 %). 53 % av de budgeterade kostnaderna består av interna kostnader för lokalhyra och köp av tjänster samt kapitaltjänst. Ca 41 % av budgeten är personalkostnader.

Härledning av Vårbudget 2025

Härledning	Belopp (tkr)
Budget 2024	26 655
Generell ramtilldelning 3,5 %	474
Justering PO	-362
Indexuppräknings 2,4 %	277
Tillkommande kapitaltjänst	158
Avgående kapitaltjänst	-210
Omdisponering	-480
Politiska prioriteringar	
Uppräkning föreningsbidrag	260
Högaliden, drift/underhåll	50
Tre Trästäder	25
Vårbudget 2024	26 848

Ramtilldelning

I Hjo kommuns vårbudgetprocess har ramtilldelning skett till varterda politikområde med ett generellt påslag baserat på politikområdenas budgeterade personalkostnader 2024 med 3,5 %, en indexuppräknings av övriga kostnader med 2,4 % samt täckning för kapitaltjänstkostnader på gjorda investeringar. Utöver detta har minskad avsättning till pensioner inneburit en justering av PO.

Prioriteringar i vårbudgeten

• Uppräkning av föreningsbidrag

Budget för föreningsbidrag har varit samma under många år vilket i praktiken innebär att summan relativt sett minskat. För att kompensera för de senaste årens höga inflation finns därför behov av att räkna upp budgeten. Därefter är sedan målet att räkna upp denna årligen, förslagsvis genom samma modell som vi använder för taxor och avgifter. Det skulle innebära att vi baserar uppräknings på KPI och att uppräknings blir mellan 0 och 2% per år. Med den här bakgrunden äskar därför verksamheten om 260 tkr för uppräknings av föreningsbidragen.

• Drift, skötsel och underhåll Högaliden

Under 2023 genomfördes projekt på Högaliden för att utveckla det till ett ännu bättre fritidsområde. Projektets budget om 1 000 tkr användes bland annat till utomhusgym, hinderbana, vindskydd, MTB-arena (samfinansiering med Leaderbidrag), lekutrustning (tillägg på befintlig lekplats). Med investeringarna följer ett ökat behov av att drifta, sköta och underhålla området och utrustningen. Verksamheten äskar därför om 50 tkr för att täcka dessa nya kostnader.

• Uppräkning av kommunkostnad Tre Trästäder

År 1997 gick Eksjö, Hjo och Nora samman i ett nätverk för att utveckla idéer och utbyta erfarenheter kring småstaden som kulturhistoriskt besöksmål. Syftet skulle vara den välbevarade trästaden som resurs för utveckling och beredning av turism och näringsliv. Varje kommun skulle bidra med en årlig summa om 50 tkr för att möjliggöra det gemensamma arbetet. Denna summa har sedan dess inte räknats upp och det finns därför behov av att göra det för att kunna **fortsätta arbetet i dess nuvarande form.**

Med anledning av detta äskar verksamheten om 25 tkr.

Omföring av medel till Barn och utbildning

Ramarna justeras mellan Kultur, turism och fritid och Barn och utbildning, då en tjänst inom ungdomsverksamheten flyttas från Ung i Hjo till skolans verksamhet. Beloppet som ska flyttas inför 2025 uppgår till 480 tkr.

9.8 Teknisk service

Teknisk Service omfattar fastighetsförvaltning inkl. verksamhetsvaktmästeri, lokalvård, måltidsverksamhet samt gata-, park- och hamnverksamhet. Även näringslivsenheten, exploateringsverksamheten och den taxefinansierade vatten- och avloppsverksamheten ingår i politikområdet. Fastighetsverksamheten omfattar förvaltning, administration, drift, tillsyn, och vaktmästeritjänster i kommunens samtliga fastigheter, egna som förhyrda. Lokaltjänst innefattar kommunens samtliga fastigheter. Måltidsenheten lagar alla måltider till äldreomsorgen, barnomsorgen och grundskolan, samt ansvarar för tillagning och leverans av mat till matserveringen på Rödingen. Gata-, park- och hamnverksamheten omfattar drift och underhåll av gator, vägar, gång- och cykelvägar, hamn, parker och grönytor, samt drift och skötsel av vatten- och avloppsledningsnäten. I uppdraget ingår även skötsel av kommunens skog, naturreservatet Hjo-åns dalgång och byggnadsmiljön Hjo stadspark.

Verksamhetsanalys och ekonomi

Teknisk service tilldelade ram år 2024 uppgår till 25 168 tkr. Merparten av detta ramanslag, ligger på verksamheten Gata/ Park och Hamn (23 974 tkr). Övriga verksamheter finansieras huvudsakligen via intern försäljning av tjänster och intern hyra avseende verksamhetslokaler. Fastighetsverksamheten har en nollbudget då verksamheten är finansierad med interna och externa intäkter. Den gemensamma administrationen, inkl. mark och exploatering, har en nettoram om -1 855 tkr vilka avser personalkostnader, kapitaltjänstkostnader och administration för ledningsfunktionen samt intäkter från försäljning av villa- och industritomter (-3 650 tkr). Måltidsenheten har en ram om 1 977 tkr, varav 586 tkr avser Rödingens måltidsverksamhet. Näringslivsverksamheten har en budgetram om 1 783 tkr 2024. Inom Teknisk service finns ca 70 heltidstjänster fördelade på ca 80 personer vilket gör Teknisk service till det tredje mest personalintensiva politikområdet efter Vård och omsorg och Barn och utbildning.

Härledning av Vårbudget 2025

Härledning	Belopp (tkr)
Budget 2024	25 168
Generell ramtilldelning 3,5%	737
Justering PO	-631
Indexuppräknings 2,4 %	334
Tillkommande kapitaltjänst	1 821
Avgående kapitaltjänst	-300
Politiska prioriteringar	
-Utökad åtagande skötsel nya områden	200
-Beredskap ledningsnät (avser tillägg för april-okt)	86
Vårbudget 2025	27 415

I Hjo kommuns vårbudgetprocess har ramtilldelning skett till vardera politikområde med ett generellt påslag baserat på politikområdenas budgeterade personalkostnader 2024 med 3,5 % samt justering för minskade PO kostnader, en indexuppräknings av övriga kostnader med 2,4 % samt täckning för kapitaltjänstkostnader på gjorda investeringar.

Politiska prioriteringar

• Utökad åtagande skötsel nya områden

Under 2025 kommer Hjo kommun att få två nya bostadsområden, Knäppan Södra och Söder 6:1. På båda dessa tillkommer gator och övrig allmän platsmark som samhällsbyggnad ska sköta och underhålla. Den årliga kostnaden för detta uppgår till 200 tkr. Teknisk service tilldelas 200 tkr för detta i budgeten 2025.

• Beredskap ledningsnät och övriga händelser

I nuläget har samhällsbyggnads Gata/parkenhet beredskapstjänstgöring för tre samtidiga medarbetare under sammanlagt cirka 20 veckor, perioden 31 oktober till 15 mars. Beredskapens syfte är vinterväghållning och snöröjning. Under resterande 32 veckor på året finns ingen ansvarig beredskapsledare med mandat att kalla in medarbetare vid händelser som läckor på vatten- och avloppsnätet, kraftig vind eller nederbörd. Den vanligaste orsaken till att medarbetare på Gata/park behöver kallas in under kvällar och helger är läckor på ledningsnätet för vatten och avlopp.

För att trygga vår beredskap och säkerställa beredskapsledning som med kort varsel kan ansvara för bedöma läget och behovet av att kalla in medarbetare på kvällar och helger vid allvarliga störningar bör det finnas en medarbetare i beredskap under perioden 16 mars till 30 oktober.

Kostnaden för detta bör fördelas med 70 % på den taxefinansierade Va-verksamheten och 30 % på den skattefinansierade verksamheten på samhällsbyggnad. Fördelningen av kostnaden mellan Va-verksamheten och samhällsbyggnads Gata/parkenhet innebär att förvaltningens kostnad uppgår till 86 tkr och att övrig del, 202 tkr finansieras via Va-verksamhetens taxa. Teknisk service tilldelas 86 tkr i budgeten 2025.

- **Tillkommande kapitaltjänst**

Teknisk service kompenseras med 1 821 tkr i kapitaltjänst inför 2025 för nedan investeringsprojekt:

- **Avgående kapitaltjänst**

Teknisk service lämnar åter 300 tkr i budgeten 2025 för avgående kapitaltjänst.

Investering	Årlig avskrivning	Årlig ränta	Budget 2025, tkr	Kommentar
10 660 000	533 000	266 500	800	Potter; Gatuarbeten, Asfaltering, GC-vägar, belysning mm
1 500 000	45 455	37 500	83	Energibesparande åtgärder
4 500 000	225 000	112 500		Stadsparken tillgängliganpassad lekplats
2 000 000	100 000	50 000	150	Guldkroksområdet parkering
900 000	27 273	22 500	50	Strandskoning
1 600 000	106 667	40 000	147	Målning stadsparksvillor
400 000	20 000	10 000	30	Scenen stadsparken
3 000 000	150 000	75 000	225	Banvallen upprustning
24 560 000	1 207 394	614 000	1 821	

9.9 Taxefinansierade Verksamheter

Vatten och avlopp

VA-verksamheten ansvarar för dricksvattenproduktion, rening av avloppsvatten samt distribution av dricks- och avloppsvatten i ledningsnätet inom Hjo, Korsberga, Blikstorp och Fågelås. Verksamheten är i sin helhet taxefinansierad vilket betyder att de hushåll som är anslutna finansierar verksamheter genom avgifter för vatten och avlopp. Vid utgången år 2023 hade verksamheten ca 2 550 abonnenter. Några fler som har vatten än som har avlopp.

Härledning av Vårbudget 2025

Verksamheten har inget kommunbidrag utan verksamheten finansieras via taxor och avgifter. Separat budget upprättas i samband med höstprocessen.

• Utmaningar i den nära framtiden

Vattenverket byggdes runt millenniumskiftet och avloppsreningsverk uppgraderades med kväverening 2014-2015. Vattenverket har god kapacitet att möta en ökad förbrukning för kommande decennier. Däremot så närmar sig inkommande belastning på reningsverket sitt miljötillstånd. Så en tillståndprocess kan komma behöva inledas de närmaste åren. Andra utmaningar är de faktum att stora delar av vårt ledningsnät är från 60- och 70-talen, så dessa ledningar närmar sig 60-70 år. En underhållsplan utarbetades under 2021. De kommande åren kommer kostnaderna för underhåll och reinvesteringar i ledningsnät att öka. Av denna anledning avsatte kommunstyrelsen ytterligare 3 mnkr årligen för detta i investeringsplanen för 2022–2031.

Andra utmaningar är att det höjda säkerhetsläget i världen ställer krav på en ökad beredskap i VA-verksamheten. Kommunen måste planera för att vara mer självständiga och att inte på samma sätt kunna förlita oss på regions- och riksgemensamma resurser i händelse av större kriser, vilket kräver investeringar för att säkerställa bland annat distribution av dricksvatten.

• Intäktsförändringar

Ett eventuellt behov av att höja taxan inför 2025 kommer att hanteras i särskild ordning och beslutas av kommunfullmäktige.

Renhållning

Hjo kommun är sedan 1 januari 2000 medlem i Avfall & återvinning Skaraborg, AÅS; som är ett kommunalförbund med ansvar för insamling och behandling av hushållsavfall samt information, regelskrivning och planering av hushållsavfallets omhändertagande. I likhet med VA-verksamheten är AÅS helt finansierat via taxor. Övriga medlemmar i AÅS är Tibro, Skövde, Karlsborg, Töreboda, Skara, Falköping, Mariestad samt Gullspång. Hjo kommun får årligen ett bidrag från AÅS på 30 kr per invånare för att finansiera återställandet av gamla deponier. Utöver detta betalar AÅS ett årligt arrende för återvinningscentralen som motsvaras av kostnader för avskrivning och ränta på anläggningen.

Härledning av Vårbudget 2025

Verksamheten har inget kommunbidrag utan verksamheten finansieras via avgifter som debiteras förbundets kunder. Separat budget upprättas av AÅS.

Efterfrågeförändringar/Behov/Åskanden

• Sanna friluftsområde

Utredningar kring de föroreningar som hittats på området pågår. I nuläget finansieras kostnaderna med medel för Avsättning till deponier. När den pågående undersökningen är klar kan ett förslag till vidare åtgärder och kostnadsberäkning för återställandet presenteras och en eventuell finansiering utredas.

Hjo kommun, Box 97, 544 81 Hjo. Besöksadress: Torggatan 2, Hjo
Telefon: 0503-350 00, Hemsida: www.hjo.se